310

2 9 АПР 1928

Пролетарии всех стран, соединяйтесь.

УМОВЫ ПАДПІСКІ:
На 1 м-ц 90 к.; на 3 м-цы—2 р. 60 к.; на 6 м-цаў—5 р.; на 1 год—9 р. 75 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:
За радок нонпарэлі (пасля тэксту)—50 кап. Іншагародніх—1 р.
Пасярод тэксту ў два разы даражэй.

896. г. Л Е Н И Н Г Р А Д
Университетская Набережная 7/9
фундамент, Библиотеке Лен. Гос.
Университета
февр-дек. /Зв. 1./

ЗЬВЯЗДА

...нтральн Камітэту камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АК КП(б)Б.

Рэдакцыя і галоўн. кантора
1) Рэдактар прымае ад 11—1 гадз. дня: тэлефон № 10-74. 2) Сакратар рэдакцыі—ад 12 да 2-ое гадзіны дня, тэлеф. № 6-19. 3) Начны рэдактар (друкарня) ад 6 гадз. веч. тэл. № 6-42.
Кіраўн. Гл. Кантораю, Кантора абвестак і падпіскі } тэл. № 781.

НЯДЗЕЛЯ, 27 МАЯ 1928 г.
№ 121 (2928)
Кошт асобнага нумару ўсюды 5 кап.

Год выданьня дванаццаты.

Рабочыя і сяляне ўсё... вітаюць прыезд М. Горкага ў краіну дыктатуры пралетарыяту

Супроць катаржнага прыгавару над Грамадой

4000-ы сялянскі мітынг пратэсту ў Зэмбіне

Мы, гр-не мястэчка Зембін і вакольных вёсак, Барысаўскага р-ну, Менскае акругі, у колькасьці 3.800 чалавек, сабраўшыся на мітынг пратэсту супроць катаржнага прыгавору над Беларускай Грамадой, катэгарычна пратэстуем супроць нячуванага гвалту над нашымі братамі—рабочымі і сялянамі Заходняй Беларусі і іх лепшымі прадстаўнікамі, засуджанымі польскімі фашыстымі на катаргу. Мы лічым неабходным вызваленьне ўсіх падсудных—лепшых сыноў рабочых і сялян Заходняй Беларусі, вядучых нясупынную няроўную барацьбу за вызваленьне рабочых і сялян з-пад бoту польскіх паноў і іх лёкаяў.

Ганьба і праклацьце збанкрутаваўшым фашыстым—ва...

Прэч рукі ад горла рабочых і сялян Заходняй Беларусі!

Няхай жыве нясупынная барацьба за справу рабочых і сялян Заходняй Беларусі!

Няхай жыве камуністычная партыя Заходняй Беларусі—правадыр рабочых і сялян!

БАРАЦЬБА НЯ СКОНЧАНА

Закончылася вялікая судовая камэдыя. Даўно падрыхтаваны ў габінэтах фашысцкіх дыктатараў прыгавар,—прыгавар над працоўнымі масамі Заходняй Беларусі, агалошан старшынёю Віленскага Акруговага Суду, складзенага і падабранага з апошняе сволачы.

Ні пратэсты мільёнаў рабочых і сялян, ні думка ўсіх сумленных працаўнікоў культуры (вучоных, пісьменьнікаў, мастакоў і г. д.) усяго сьвету, ні поўны правал абвінавачаньня у часе судовага сьледзтва,—нішто не магло перашкодзіць гэтай загадзя падрыхтаванай расправе. У рабочых і сялян сёньня-ж не аказалася выстарчальных сродкаў для ўзьдзейнічаньня на ашалелых фашыстых для таго, каб вырваць з іх рук выхваченыя з народу ахвяры. Але рабочыя, сяляне і ўсе сумленныя культурныя людзі ніколі не забудуць віленскай «судовай» расправы і яе ахвяр.

Клясавы характар расправы быў ... перад усім сьветам. На... талістых, усіх эксплёататараў і крывасмокаў, усіх каляніізатараў, калі за пагранічнымі слупамі знаходзіцца Беларуская Сацыялістычная Савецкая Рэспубліка, адзіная бацькаўшчына ўсіх прыгнечаных—Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік, якія даўным даўно акупавалі сэрца і думкі рабочых і сялян ня толькі акупаванай польскімі фашыстымі Заходняй Беларусі, але і ўсёй Польшчы і ўсяго сьвету.

Польскія фашыстыя спрабавалі давесьці, што стотысячная Грамада была легальнай шыльдай камуністычнай партыі Заходняй Беларусі, што яна была аналёгічна камуністычнай партыі. На жаль, гэта было ня так, на жаль, Грамада была толькі нацыянальна-рэвалюцыйнай арганізацыяй. Калі-б польскія фашыстыя мелі рацыю, калі-б у Заходняй Беларусі сапраўды была стотысячная камуністычная арганізацыя, дык фашыстым было-б у дзесяць—сто разоў цяжэй з ёю расправіцца. Зусім правільна, што ... непаўнай перашкодай, да правя...

Шуміха вакол выбуху ў Гамбургу

Нямецкі друк адстойвае права Нямеччыны на выраб фосгену

Правал хлусьні „Форвэртс“ пра савецкія заказы на фосген

БЭРЛІН, 24. Выбух рэзервуару з фосгенам у Гамбургу па ранейшаму знаходзіцца ў цэнтры ўвагі нямецкай грамадзкасьці. Паводле вестак друку, устаноўлена, што фірма „Штольцэнбэрг“ выконвала ўсе правілы, што рэгулююць хаваньне атручваючых газаў і ў гэтых адносінах няма ў наяўнасьці ніякага парушэньня закону. Што датычыцца права Нямеччыны мець фосген, дык па заяве органу нацыяналістых „Таг“, 171 артыкул Вэрсальскага мірнага дагавору не забараняе вытворчасьць фосгену ў Нямеччыне пры наяўнасьці адпаведнага дазволу нямецкага вайсковага міністэрства.

„Цайтунг ам Мітаг“ піша: „Няма ніякага повазу для якіх-небудзь крокаў з боку Лігі Нацый, тым больш, што 8 артыкул Вэрсальскага мірнага дагавору дазваляе вытворчасьць фосгену ў Нямеччыне“. Газэта далей зазначае, што фосген ужываецца ня толькі для ваенных мэтаў, але і ў прамысловасьці, а таксама і ў сельскай гаспадарцы ва барацьбе са шкоднікамі.

Асаблівую ўвагу ўдзяляе друк пытаньню аб паходжаньні фосгену. „Бэрлінэр Цайтунг ам Мітаг“, на падставе афіцыйных даных, зазначае, што фосген, які знаходзіцца на складзе фірмы „Штольцэнбэрг“ у Гамбургу, зьяўляецца часткаю запасаў нямецкага вайсковага ведамства, якія былі выраблены ў часе вайны. З прычыны складанасьці і доўгага часу работ па абясшкоджаньні гэтага газу, вайсковае ведамства думала ўсе газавыя запасы выпусьціць на дно Балтыцкага мора. План вайсковага ведамства спаткаў моцнае супраціўленьне парадных кампаній і рыбакоў і ў пачатковым выніку фірма „Штольцэнбэрг“ набыла ... частку запасаў і ў тым ліку фосген. ... рма „Штольцэнбэрг“ частку фосгена ... дапамогаю складаных хімічных ... працэсаў абярнула ў бясшкодныя хем... ныя прадукты. Другая частка фосгену ... была прадана амэрыканскім фірмам. ... астатка-ж хавалася на складзе фірмы ў Гамбургу, дзе і здарыўся выбух.

Паводле ... паведамленьне газэты „Бэрлінэр Цайтунг ам М...таг“ супадае з заявамі ўласьніка фір... хэміка Штольцэнбэрга, які між іншым ... заявіў, што розныя хімічныя прадпрыемствы ПАЗШ кожны год ... у яго каля 40 тон фосгену. ... заявы, якія высьвятляюць сапраўдна... паходжаньне фосгену, катэгарычна ... пагаюць выдумкі сацыял-дэмакратыч... ага „Форвэртс“, які прабуе паставі... катастрофу ў Гамбургу ў сувязь з ... вымысленымі заказамі для СССР.

* * *

БЭРЛІН, 25. Буржуазны і сацыял-дэмакратычны друк, каментуючы катастрофу ў Гамбургу, прабуе стварыць уражаньне, ... выпадам выбух здарыўся, дзякуючы ... незвычайных акалічнасьцяй. Аднак, ... ая незвычайных выпадкаў у хэмпрам... ... ловасьці паведамляюць, што падобны... выбухі здараюцца досыць часта і коль... ... сць іх увесь час павялічваецца. ... часе аднаго выбуху ў 1926 годзе б... ... забіта 600 чал., а паранена 2.000 ... На працягу 1924 году ў нямецкай ... хімічнай прамысловасьці было 16.203 ... нешчасных выпадкаў, а ў 1926 годзе ў ... 23.669. У большасьці выпадкаў ... весткі аб колькасьці забітых і паранен... ... у друк не трапялі. Фабрычная ... інспэкцыя і рэфармісцкія прафсаюзы ... звяртаюць заўсёды мала ўвагі гэтым ... пытаньням, не жадаючы пасвараць на прыв... ... скі прадпрыемцаў.

Японскі разбой у Кітаі

АДПОР ПАСЯГАНЬНЯМ ЯПОНІІ

ПЕКІН, 25. У адказ на японскі мэмарандум аб Манчжурыі міністэрства замежных спраў пекінскага ўраду апублікавала дэклярацыю, у якой гаворыцца:

„Кітай ня можа прыняць заявы Японіі аб тым, што ў выпадку, калі ўзьнікне пагроза парушэньня парадку ў Пекіне і Манчжурыі, Японія мае права ўжыць любыя меры для абароны міру і парадку ў гэтых мясцовасьцях, бо гэта кітайская тэрыторыя і Кітай не ... гэта... быць рэагуючым да пасе... раненых у кітайскім ваенным шпіталі ў заход... ... часткі Цьзінані. Паводле вестак з ... айбао, японцы расстралялі на днях у Цьзінані 9 кітайскіх салдат за тое, што ... яны абстралялі японскі самалёт.

ПАКАРАНЬНІ СЬМЕРЦЮ Ў КАНТОНЕ

ШАНХАЙ, 25. У Кантоне зноў пакараны сьмерцю 6 чалавек па абвінавачаньні ў ... прыналежнасьці да камуністычнае партыі. ... Сярод пакараных сьмерцю быў адзін з ... правадыроў чыгуначнікаў.

ЯПОНЦЫ ЗГРУПОЎВАЮЦЬ ... СКІ Ў МУКДЭНЕ

СЁНЬНЯ ПРАЯЖДЖАЕ МАКСІМ ГОРКІ

народ — рабочыя, сяляне і культурныя працаўнікі, якія ідуць з працоўнымі масамі, якія ня выказалі жаданьня здрадзіць яму ў цяжкія дні. За сталом судзьдзяў — верныя лёкаі памешчыкаў і капіталістых, адборныя прахвосты і валацугі, а «сьведкамі» абвінавачаньня і фабрыкантамі «абвінаўчага» акту былі ахраньнікі, шпіёны, правакатары, купленыя фашыстымі за грошы, якія «сьведчылі» па варшаўскіх шпаргалках, якія ня мелі ніякіх адносін да сапраўднай дзейнасьці так званых падсудных. «Дэмакратыя», аб якой хто-ні-хто яшчэ любіць пагаварыць, паказала сябе яшчэ раз самай паршывай прастытуткай, заўсёды гатовай да паслуг фашысцкіх малайцоў. Агульначалавечыя вібы-паняцьці аб «сумленнасьці», «справядлівасьці», «праве» зьявіліся роднымі сёстрамі забруджанай «дэмакратыі», у поўным распараджэньні клясавай юстыцыі, на якіх фашысцкія малайцы селі верхам. Ад усёй дэмакратычнай мішуры не засталіся нічога.

Разгром Беларускай Сялянска-Рабочай Грамады і арганізацыя суду над гэтай адзінай, апрача камуністычнай партыі Заходняй Беларусі, шырокай палітычнай арганізацыяй Заходняй Беларусі — меў вялікую палітычную мэту. Ён павінен быў адкрыць фашыстым шлях да далейшай «работы» па фізычным і культурным зьнішчэньні беларускага народу, да ператварэньня Заходняй Беларусі ва «Ўсходнія Крэсы» Польшчы, да абярненьня беларускага народу ў «тутэйшых». Ён павінен быў даць поўнае зьнішчэньне масавых арганізацый у Заходняй Беларусі, каб заглушыць праяўленьне ўсякага масавага незадавальненьня польскай фашысцкай палітыкай, каб адкрыць магчымасьць для вылаўліваньня з масы працоўных усіх найбольш актыўных і рэвалюцыйных элемэнтаў. Урэшце ён павінен быў стварыць «здаровыя», нямыя, неарганізаваныя і паслухмяныя «крэсы», населеныя фашысцкімі асаднікамі і безгалосым «быдлам» для забесьпячэньня посьпеху авантуры, якая падрыхтоўваецца супроць БССР, для абярненьня Беларусі ў плянцдарм новых войн, якія арганізуюцца па даручэньні лёнданскіх гаспадароў варшаўскіх «кіраўнікоў».

Але польскія фашыстыя робяць буйнейшую памылку — ніводнай з гэтых задач яны не дасягнуць. Сьмешна было-б думаць, што рэпрэсіямі можна палёнізаваць маладыя, поўныя жыцьцёвых сіл, народ. Сьмешна было-б думаць, што рэпрэсіямі можна зьнішчыць незадавальненьне самых шырокіх мас рабочых і сялян. Сьмешна было-б думаць, што рэпрэсіямі ў Заходняй Беларусі можна зрабіць нямы плянцдарм для новых войн. Тым больш сьмешна было-б так думаць, калі за пагранічнымі слупамі жывы, свабодны народ, які прагнаў усіх памешчыкаў і капі[illegible] нага прыгнечаньня працоўных мас [illegible] зьяўляецца камуністычная партыя Польшчы з яе састаўнымі часткамі — КПЗБ і КПЗУ. Таму польскія фашыстыя разам з пэпээсаўцамі зрабілі сваёй сталай прафэсіяй збойствы камуністычных дэпутатаў польскага сойму, рабочых дэманстрацый, якія ідуць пад сьцягам камуністых, арганізацыю судовых працэсаў, прышываючы да камуністых тысячы проста незадаволеных фашызмам рабочых і сялян. Але ўсе гэтыя рэпрэсіі толькі павялічваюць уплыў камуністых.

Разгром Грамады, расправа з ёю таксама, бяз сумненьня, павялічыць уплыў камуністычнай партыі. Бо там, дзе працоўныя ня маюць ніякіх праў, там, дзе з іх непарыўна зьдзекуюцца, там, дзе ў рамках існуючага ладу няма ніякіх магчымасьцяй для задавальненьня грамадзкіх, культурных, эканамічных, нацыянальных патрэб рабочых і сялян, — там ня можа быць ніякіх ілюзій аб «дэмакратыі», «рэформах» і г. д., там **рабочыя і сялянскія масы самымі рэпрэсіямі становяцца перад неабходнасьцю стаць на шлях рэвалюцыйнай барацьбы, стаць у рады адзінай да канца рэвалюцыйнай партыі — партыі камуністычнай.** Фашыстыя накіроўваюць свае ўдары супроць усіх, хто бедны, хто прыгнечан, з каго зьдзекуюцца багачы, хто хоча арганізавацца, каб падняцца да чалавечага жыцьця. Яны думаюць гэтым разьбіць камунізм! Нікчэмныя кратыны! Зьнішчэньне Грамады паказа ўсім рабочым і сялянам Заходняй Беларусі, што **ў Польшчы няма і ня можа быць шляху** для легальнае барацьбы. І тым, што польскія фашыстыя спрабавалі ўтоесаміць Грамаду з КПЗБ, яны **толькі павялічваюць аўтарытэт апошняй.** Сіла і магутнасьць КПЗБ бязумоўна ўзрастуць, не гледзячы на ўсе зьверствы і катаваньні ахраньнікаў-дэфэнзыўшчыкаў.

І калі польскія фашыстыя пойдуць па шляху стварэньня сваіх фашысцкіх арганізацый на Заходняй Беларусі, калі п. Кіртыкліс, які гэтымі справамі займаецца, паспрабуе выкарыстаць для гэтай мэты каго небудзь са змучаных турмамі інтэлігентаў, дык ён павінен ведаць, што расправа над Грамадою зьяўляецца мяжою, якую яму не **пераймсьці.** Усе фашысцкія Кіртыклісы павінны ведаць таксама і тое, што пасьля Віленскае расправы, кожны хто будзе набліжацца да яго, будзе шырокімі масамі ацэнен, як здраднік і правакатар.

Расправа зроблена. **Але яна азначае не паражэньне рэвалюцыйнага руху ў Заходняй Беларусі, а пераход яго на вышэйшую ступень. Судзьдзі будуць асуджаны. Пераможаныя будуць пераможцамі. «Пераможцы» дарэмна сьвяткуюць сваю Піраву перамогу.**

В. КНОРЫН.

[illegible] ганьня не яго суверэнітэт".

ЯПОНСКІ РАЗБОЙ У ЦЬЗІНАНІ

ШАНХАЙ, 25. Як паведамляюць з Нанкіну, японскія салдаты ў Цьзінані забілі ўласьніка вялікага мануфактурнага магазыну і 13 іншых кітайцаў — за адмову вывесіць японскі сьцяг.

ЯПОНЦЫ ЗАБІВАЛІ ПАРАНЕНЫХ

ПЕКІН, 25. Амэрыканская газэта „Пекін Лідэр“ апублікавала паведамленьне з Цьзінана аб тым, што ў дні канфлікту японцы дабілі звыш 100 па[illegible]

[illegible]АСКІ Ў МУКДЭНЕ

ПЕКІН, 25. Японскі друк у Маньчжурыі паведамляе, што частка японскіх войск у Квантунскай правінцыі атрымала загад начальніка японскага генэральнага штабу Сузукі згрупавацца [illegible] часьці ў Мукдэне.

НОВЫ НАНКІНСКІ МІНІСТР ЗАМ. СПРАЎ

ШАНХАЙ, 25. Замест нанкінскага міністра замежных спраў Хуан Фу на гэту пасаду назначан правы гаміньдававец Ван Чжэн-цін. Ван Чжэн-цін — выдатны дыплёмата і буржуазны палітычны дзеяч Кітаю, які мае цесную сувязь з японскім капіталам.

ЗАЛЕСКІ АБ ГАНДЛІ З СССР

ВАРШАВА, 25. Польскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе: „Сёньня міністр замежных спраў Залескі выступіў з дакладам у камісіі сэнату па замежных справах.

Закрануўшы гандлёвыя адносіны з СССР, Залескі сказаў:

Да найбольш важных замежных гандлёвых зносін Польшчы ў бягучы час адносяцца ў першую чаргу нашы адносіны з суседнімі краінамі. У СССР, які зьяўляецца нашым усходнім суседам, існуе гэткая ўнутраная структура, якая абцяжае эканамічныя зносіны. Дзеля гэтага нашы эканамічныя адносіны з СССР павінны абмяжоўвацца гандлем, рэглямантаваным дзяржавай, што дае меней нармальных магчымасьцяй.

У заключэньне Залескі адзначыў, што польска-савецкі гандлёвы зварот за апошнія гады ўзрастае, хаця і не даходзіць да даваеннага ўзроўню. Гэта тлумачыцца двума фактамі: па-першае, гандаль зьяўляецца зброяй замежнае палітыкі і не заўсёды дыктуецца меркаваньнямі чыста-эканамічнага парадку; па-другое, унутраная савецкая сыстэма, згодна якое ўсім гандлем ведае адзін орган, а прыватная ініцыятыва выключана, цісьне таваразварот“.

○ Па атрыманых вестках, М. Горкі прыяжджае праз Менск у Маскву сёньня а 12 гадзіне 9 хвілін уначы.

○ Ад ЦСПСБ у Негарэлае для спатканьня Максіма Горкага выяжджае дэлегацыя ў складзе таварышоў Ісаева, Вансоўскага, Кулака, Платуна, Аршанскага, Сянькевіча і інш. Спэцыяльны вагон дэлегацыі адпраўляецца з МБВ чыг. а 5-й гадзіне дня.

○ Паасобна выяжджае на граніцу рабочая дэлегацыя ад фабрык і заводаў у складзе т. т. Шунейка, Рудзіцкага (мэталісты), Кавалеўскага (хэмік), Дабравольскага (дрэваапрацоўшчык), Кобец (харчавік) Клюеў, Руманаў (гарбарнікі), Калабкоў (швэйнік).

○ Ад Менскага гарадзкога савету Максіма Горкага на граніцы будзе вітаць намесьнік старшыні гарадзкога савету тав. Рабіновіч.

○ Дзейна рыхтуюцца да спатканьня пісьменьніка беларускія літаратурныя арганізацыі. Выдзяляюцца дэлегацыі ад «Полымя», маладнякоўцаў, «Узвышша», літаратурных [illegible] рабкораў усіх газэт. Ад рабкораў газ. «Зьвязда» выяжджаюць на граніцу мадэльшчык заводу «Мэтал» тав. Цяўлоўскі.

○ На станцыі Негарэлае сумесна з мясцовымі арганізацыямі будзе наладжан мітынг, на якім будуць вітаць Горкага прадстаўнікі рабочых, грамадзкіх і культурных арганізацый.

○ На станцыі Менск у 11 гадзін 30 мінут уначы з м[illegible] [illegible] сіма Горкага будзе сустракаць дэлегацыя ад рабочых Менску, а таксама студэнцтва, камсамольцы і чырвонаармейцы. Ад культурных і прафэсыянальных арганізацый Максіма Горкага ў Менску будуць вітаць т. т. Баліцкі, Ігнатоўскі, Розін і Гольдбрайх.

○ У сувязі з прыездам М. Горкага цэнтральная пушкінская бібліятэка арганізуе выстаўку твораў Горкага.

СССР і Нямеччына

Паведамленьне гандлёвага прадстаўніцтва СССР

БЭРЛІН, 26. Гандлёвае прадстаўніцтва СССР у Бэрліне агаласіла афіцыйныя даныя аб выкананьні крэдытаў, што былі гарантаваны нямецкім урадам. Гандлёвае прадстаўніцтва СССР у Бэрліне дало заказы нямецкім фірмам на 146 мільёнаў рублёў у кошт гарантаваных крэдытаў.

Частка заказаных прадметаў на 130 мільёнаў рублёў да першага красавіка ўжо адпраўлены ў СССР, або падрыхтаваны да адпраўкі.

У паведамленьні прадстаўніцтва зазначаецца, што ў сувязі з затрыманьнем выкананьня разу заказаў, магчыма, што ўвесь гарантаваны крэдыт не будзе цалкам скарыстаны да першага кастрычніка.

Пагашэньне крэдытаў пачнецца першага студзеня 1929 году, калі падлягаюць аплаце 29 з паловаю мільёнаў рублёў. Першага сакавіка 1929 году падлягаюць аплаце 65 млн. рублёў. Такім чынам да гэтага тэрміну каля 45 проц. усяго крэдыту будуць аплачаны.

Працэс шахцінскіх шкоднікаў

Паказаньні падсудных Чорнакніжнікава, Нікіціна і Каладуба

Некаторыя факты разбурэньня вугальнае гаспадаркі

Допыт падсуднага Чорнакніжнікава

МАСКВА, 25. На ранішнім пасяджэньні шахцінскага працэсу адбываўся допыт падсуднага Чорнакніжнікава.

Абставіны работы на Уласаўскай рудні ў пераходны перыяд Чорнакніжнікаў характарызуе, як надта цяжкія. За гады вайны яе мэханічнае абсталяваньне знасілася, а запасныя часткі, якія купіў яшчэ сам Парамонаў перад вайною ў Нямеччыне, так і ня былі атрыманы. Нядобрыя адносіны з рабочымі, адсутнасьць харчоў, пахіснутае матар'яльнае становішча — усё гэта, паводле слоў падсуднага, і выклікала сярод тэхнікаў варожыя адносіны да існуючага ладу і звер'е ў яго доўгавечнасьць. Пра зварот манархічнага ладу, як упэўнівае Чорнакніжнікаў, ніхто ня думаў, але што і такое становішча далей працягвацца ня можа, гаварылі ўсе.

Вось дзве асноўныя прычыны, якія, — гаворыць Чорнакніжнікаў, — штурхнулі мяне на ўдзел у шкодніцкай працы. У той час, як Чорнакніжнікаў быў на Ўласаўскай рудні, туды раз прыехаў Беразоўскі, тагачасны загадчык горнатэхнічнага аддзелу раённага кіраўніцтва. Чорнакніжнікаў, як старшы мэханік, пазнаёміў Беразоўскага са станам машын на руднікі і ў прыватнасьці на электрычнай станцыі, між іншым, зьвярнуў увагу Беразоўскага на машыну № 2, якая знасілася і на якой нельга было працаваць.

— Ну што-ж, — сказаў Беразоўскі, — трэба будзе зусім вывесьці яе з строю.

Адчуваўся недахват у гатунковым жалезе. Беразоўскі параіў скарыстаць у якасьці такога жалеза мэханізмы брыкетнай фабрыкі... якая ў той час стаяла. Такія-ж былі і іншыя „парады“ Беразоўскага, якія выконваліся Чорнакніжнікавым.

З шкодніцкай дзейнасьцю Самойлава і Калганава Чорнакніжнікаў знаёміцца пазьней, у сьнежні 1921 году, калі Чорнакніжнікаў пераходзіць з Уласаўскай рудні ў Данецка-Грушаўскае кіраўніцтва, на былую Петрапаўлаўскую рудню. На новым месцы Чорнакніжнікаў таксама перш за ўсё быў зьвязан з работаю электрастанцыі. Станцыя была старая. Машыны на станцыі ня вытрымлівалі нагрузкі і Чорнакніжнікаў неяк сказаў Самойлаву:

— Мікалай Яўхімавіч, так больш працаваць нельга. Ня сёньня, дык заўтра — мы станем.

— Што-ж, — адказаў Самойлаў, — дапрацуем да канца. Ня наша віна, што машыны стануць.

На пачатку 1924 году быў закончан рамонт турбіны № 2, але і пасьля рамонту машына працавала кепскаўна, дрыжала па-ранейшаму. Аб гэтым Чорнакніжнікаў паведаміў ужо інжынэра Калганава.

— Давайце, мы яе зусім спынім, — адказаў яму Калганаў. А спыніць машыну, гэта значыла зусім вывесьці яе з строю. Чорнакніжнікаў сябе лічыць вінаватым толькі ў тым, што ён браў удзел у шкодніцтве, але суўдзельнікам быў несьвядома: ведаў рабіў сам і маўчаў.

— Ці атрымліваў Чорнакніжнікаў грошы?

— На гэтае пытаньне тав. Крыленка Чорнакніжнікаў адказвае станоўча. Атрымліваў ад Самойлава. Атрымаў раз 8 тыс. руб. (у знаках 1922 году) для сябе асабіста і каля 5 тыс. для электра-тэхніка Курціна. У адным выпадку ён атрымаў грошы і ад інжынэра Грэбень — прадстаўніка ангельскай фірмы Бабкоў і Вількокс, які ўстанаўліваў на руднях катлы.

— Фірма зацікаўлена ў пасьпяховым мантажы, — сказаў Грэбень, — гэта вам у падзяку за ажыўленьне работы.

З прозьвішчам электра-тэхніка Курціна зьвязваецца цэлы рад шкодніцкіх актаў і — актаў надта небясьпечных: не толькі пажар электрычнай станцыі, але і спроба ўзрыву рудні і псаваньня пэнтрабежнае помпы і пастаянная перагрузка электрычных машын, якая пагражала аварыямі.

З паказаньняў раду сьведкаў, якія суд агалашае, высьвятляецца, што Курцін займаўся ня толькі шкодніцтвам, але і антысавецкай агітацыяй і пэўнай контр-рэвалюцыйнай працай. Аднак, і Чорнакніжнікаў, і Самойлаў, і Калганаў, якіх адзін за другім апрашвае суд, катэгарычна заяўляюць, што аб гэтай дзейнасьці Курціна ім нічога ня было вядома.

Допыт падсуднага Нікіціна

Вячэрняе пасяджэньне суду пачынаецца допытам падсуднага Нікіціна. Нікіцін працаваў на вытворчасьці 18 год. Ён — інструктар па ўрубавых машынах у Данецка-Грушаўскім рудакіраўніцтве. Рудакіраўніцтва забясьпечвалася неадпаведнымі машынамі ў колькасьці, якая перавышала рабочую патрэбнасьць.

Азмоцненае забесьпячэньне машынамі ня было забясьпечана адпаведнаю рабочаю сілаю. Акрамя таго, цэлы рад машын меў яшчэ ўнутраныя дэфэкты.

Ён атрымаў заданьне ад Калганава ўстанавесьці ў самы кароткі тэрмін устаноўку ў капальнях зусім няпрыгодных джэфраўскіх машын, пры чым для работы на іх не было падрыхтаваных рабочых. Калганаў вытлумачыў хуткую патрэбу ўстаноўкі тым, што трэба старацца атрымаць яшчэ новую партыю машын. Ужо атрыманыя машыны таму трэба было „схаваць“. Устаноўкі былі праведзены абы як і абы дзе. Калі падсудны Нікіцін заявіў аб характары ўстановак машын Гарлецкаму, апошні адказаў Нікіціну: «Вам нічога ня трэба ведаць аб эксплёатацыі машын. Вы інструктар — ваша справа толькі ўстанавіць і пры гэтым старацца разьмясьціць, як можна больш машын».

На запытаньне Нікіціна, на што гэта патрэбна, Гарлецкі адказаў: „Ямь можа прыдзецца працаваць з іншымі гаспадарамі“.

Я гэтае „заданьне“ выканаў, — гаворыць Нікіцін. Нікіціна кампэнсавалі за тое, што выканаў „заданьне“.

На пачатку кампэнсацыя выявілася ў прадастаўленьні кватэры, коня для выездаў, а потым пашлі і „прэміі“. Да канца сваёй работы, да самага арышту, Нікіцін атрымліваў прэміі рэгулярна, з пачатку ў памеры 20-30 руб., а потым і па 100 руб. у м-ц.

Далей, — гаворыць Нікіцін, — на мяне зрабіў пэўны ўплыў прыезд чужаземцаў, якія таксама давалі грошы за прыёмку нягодных машын. Калі я дэтальна агледзеў прыбыўшыя машыны, — гаворыць Нікіцін, — я ўбачыў, што ўсе часткі сабраны або зманціраваны на медных валшыпніках, і ўвесь гэты выгляд адразу мне сказаў, што машыны дапатопныя. Падсудны сказаў Калганаву, што машыны маюць непрызваіты выгляд, што ў нашых умовах яны не гадзяцца.

На гэта Калганаў адказаў: „Трэба працаваць“.

У перыяд устаноўкі машын на кватэры Нікіціна адбылася, паводле слоў падсуднага, — „прымітыўная выпіўка“, дзе ў якасьці госьця прысутнічаў Балшцібэр. Калі кампанія падпівала, пачалася гутарка, што цяжка весьці будаўніцтва пры невялікіх рэсурсах. Пры гэтым, паводле слоў Нікіціна, Балшцібэр правёў думку, што без умяшацельства чужаземцаў нам ня выйсьці з цяжкага становішча. У гэты-ж перыяд устаноўкі машын Балшцібэр адначасна ўручыў падсуднаму Нікіціну пакет са словамі: „З прычыны таго, што вы ўдзяляеце шмат увагі нашым машынам, дык фірма перадае вам вось гэты канвэрт“. Калі падсудны распячатаў канвэрт, дык у ім аказалася 400 р.

Тав. Крыленка пытаецца, якія машыны, якіх сыстэм былі на Данецка-Грушаўскім рудакіраўніцтве ў перыяд работы там падсуднага. Нікіцін пералічвае цэлы рад сыстэм і пры гэтым зазначае, што самымі лепшымі былі судзінаўскія машыны. Потым зусім карысным магі-б быць машыны Краматорскага заводу, пасьля некаторага іх удасканаленьня. Усе іншыя сыстэмы не падыходзілі. Купляць гэтыя апошнія азначала кідаць грошы на вецер. Для прыёму краматорскай машыны, паводле слоў Нікіціна, была складзена такая жорсткая інструкцыя, якой і ў даваенныя часы ня было. Распараджэньне Гарлецкага было пацьверджана потым і Калганавым, які запрапанаваў і Бабенка і Нікіціну гэту машыну забракаваць.

Паказаньні А. Каладуба

На ранішнім пасяджэньні 26-га мая пачынаецца допыт Андрэя Каладуба-брата другога падсуднага Амельяна Каладуба. Андрэй Каладуб у мінулым быў кладаўшчыком і кіраўніком капальняю яго брата «Красненькая». Пры савецкай уладзе ён таксама загадваў капальняй і вёў разьведачную праходку.

З імем Андрэя Каладуба абвінавачае заключэньне зьвязвае рад важных шкодніцкіх актаў, у асобку, недобраякасную пабудову турбіны, разрыў якое пагражаў затапленьнем капальняў. З яго імем зьвязваецца расстрэл белагвардзейцамі яго служкі Полі і дзейнасьць контр-разьведкі на руднях. Вінаватым ён сябе ні ў чым не прызнае.

Ён вырас у вёсцы, вучыўся ў сельскай школе, а потым у штэйгерскай школе. У часе прыходу белых Андрэй Каладуб служыў на адной капальні Данецка-Грушаўскага раёну. У 1922 годзе падсудны працаваў пад кіраўніцтвам інжынэра Каманаева. Кажучы аб пабудове турбіны, падсудны спрабуе давесьці, што ён выканаў усё добра. Сьведкі гэта адхіляюць.

Наступнае пасяджэньне адбудзецца ў панядзелак раніцою.

Па Савецкім Саюзе

УСЕСАЮЗНЫ ЗЬЕЗД ЧЫГУНАЧНІКАЎ

МАСКВА. 25-га мая ў клюбе імя Кастрычнікавай рэвалюцыі адкрыўся 9-ы ўсесаюзны зьезд чыгуначнікаў, на які прыбыло каля 800 дэлегатаў.

Зьезд заслухаў даклад тав. Томскага, які выступаў ад імя ЎсеЦСПС і прывітаньне тав. Калініна ад імя ўраду і ЦК УсеКП(б).

СУСЬВЕТНЫ КАНГРЭС ГЛЕБАЗНАЎЦАЎ

Інстытут прыкладной батанікі, Акадэміл Навук і інш. навуковыя ўстановы прыступілі да працы па скліку сусьветнага кангрэсу глебазнаўцаў, які адбудзецца ў СССР. На кангрэс чакаецца каля 400 вучоных, галоўным чынам, з Нямеччыны і Амэрыкі. Кангрэс будзе адбывацца ў Ленінградзе і Маскве.

ВІНАВАТЫЯ Ў ВЫБУХУ НА РУДЧЭНКАЎСКАЙ КАПАЛЬНІ ПРЫЦЯГНУТЫ ДА АДКАЗНАСЬЦІ

ХАРКАЎ, 24. Закончана папярэдняе сьледзтва па справе выбуху на капальні № 17 Рудчэнкаўскага рудакіраўніцтва.

Устаноўлена, што нямецкая фірма Тісэн, якая праводзіла работы на капальні, з мэтаю прысьпяшэньня і патаненьня здабычы вугалю дапускала сыстэматычныя парушэньні правіл тэхнікі бясьпечнасьці.

11-га сьнежня мінулага году фірма была паведамлена спэцыяльным лістом аб тым, што спосабы абыходжаньня з дынамітам, якія ёю дапускаюцца, зьяўляюцца небясьпечнымі для жыцьця рабочых. Інжынэр Сіверс, аднак, рабіў па-свойму. Перад самым выбухам, з прычыны адмовы штэйгераў, ён сам выдаваў дынаміт у канторы, у рэзультаце чаго здарыўся выбух 75 кілё дынаміту.

З прычыны сьмерці (ад выбуху) інжынэра Сіверса і інш. непасрэдна вінаватых у выбуху, да судовай адказнасьці прыцягваюцца толькі служачыя руднічнай адміністрацыі і працаўнікі аддзелу працы.

Прысуд над эльзаскімі аўтанамістымі

ВЫКЛІКАЎ БУРНЫЯ МАНІФЭСТАЦЫІ

ПАРЫЖ, 24. Працэс эльзаскіх аўтанамістых скончыўся. 4 падсудных—Рыклін, Росэ (абраны ў палату на апошніх выбарах), Шаль і Фашаўэр прызнаны вінаватымі. Рэштка апраўданы.

* * *

ПАРЫЖ, 25. Газэта „Лібэртэ", камэнтуючы прысуд па справе эльзаскіх аўтанамістых, піша:

„Размах і бурны характар маніфэстацый, якія адбыліся 24-га мая ў Кальмары, перасягнулі ўсё, што можна было чакаць. Ніколі заля суду ня была тэатрам такіх сцэн. На вуліцы было амаль паўстаньне".

Газэта абвінавачвае ва ўсім левы блёк і піша: „Рыклін і Росэ, паводле закону, ня могуць быць выбраны. Значыць, павінны адбыцца новыя выбары. Калі ўраду ня ўдасца ліквідаваць эльзаскае ўзбурэньне, дык нам прыдзецца баяцца таго, што ў Эльзасе наўтарыцца скандал, які быў у Парыжы, калі бязупынна выбіраліся ўдзельнікі чорнаморскага паўстаньня, што сядзелі тады ў турме".

КЁЛЬНСКАЯ ВЫСТАЎКА ДРУКУ „ПРЭСА"

Урачыстае адкрыцьцё савецкага павільёну

КЁЛЬН. 25-га мая ў Кёльне на міжнароднай выстаўцы друку адбылося афіцыйнае адкрыцьцё савецкага павільёну. З прамоваю выступіў камісар савецкага павільёну тав. Халатаў і прадстаўнік „Прэса" (агульная назва выстаўкі), обэр-бургомістр гораду Кёльна. На адкрыцьці прысутнічалі шматлікія госьці, у тым ліку прадстаўнікі афіцыйных колаў.

„Рашэньне Савецкага Саюзу,—заявіў тав. Халатаў,—узяць удзел у выстаўцы было прадыктавана імкненьнем азнаёміць шырокія колы нямецкага насельніцтва, а таксама насельніцтва іншых краін, з сучасным станам вялікай і шматбаковай дзейнасьці савецкага друку. Паказ работы савецкага друку будаваўся на наступных асноўных прынцыпах: высьвятленьне друкам сацыялістычнага будаўніцтва ў эканамічнай, палітычнай і культурнай галінах, а таксама і ўдзел друку ў будаўніцтве; паказ мэтадаў савецкага друку, які ўцягвае ў супрацоўніцтва з ім самыя шырокія пласты насельніцтва, і ажыцьцяўляе надзвычайна шырокую крытычную і выкрываўчую работу па выяўленьні недахопаў".

Тав. Халатаў выказвае надзею, што чым больш краін будуць мець магчымасьць атрымаць усебаковую інфармацыю аб вялікай творчай працы Савецкага Саюзу,—а такую іменна магчымасьць дае савецкі павільён,—тым больш трывалымі будуць прыяцельскія і мірныя адносіны паміж гэтымі краінамі і Савецкім Саюзам.

Савецкі павільён на ўдзельнікаў агляду зрабіў найлепшае ўражаньне.

Ушанаваньне праф. Макарэўскага

25-га мая ў кутку вучоных пленум цэнтральнага савету навуковых працаўнікоў Беларусі ўшанаваў члена цэнтральнага савету навуковых працаўнікоў праф. Макарэўскага, з прычыны 40-гадовага юбілею яго грамадз-...

За выкрыцьцё знаходжаньня Макарэўскага, Рачкоўскі, загадчык парыскай агентуры царскага ўраду, атрымаў узнагароду ў 10 тысяч франкаў.

Праз 8 месяцаў А. [illegible] праз Швей-...

ЗБОР ФРАНТАВІКОЎ НЯМЕЧЧЫНЫ

знаходзіць магутны водгук у масах

БЭРЛІН, 25. Кіраўніцтва нямецкага чырвонага саюзу франтавікоў закончыла падрыхтаваньні да агульна-нямецкага збору франтавікоў на 27-28 мая ў Бэрліне.

Рабочае насельніцтва Бэрліна ўсімі мерамі пайшло насустрач кіраўніцтву: сем'і рабочых, ня толькі камуністых, але і сацыял-дэмакратычных і беспартыйных, масамі прапанавалі свае кватэры для пастою. Прыбыло ўжо многа членаў саюзу, а таксама і юных франтавікоў, якія прышлі ў Бэрлін пехатою. Тры рабочыя прышлі з Аахену пехатою, яны прайшлі 700 кілёмэтраў у працягу 14 дзён.

Віконт Гото ў т. Траяноўскага

ТОКІЁ, 25. Віконт Гото сёньня ўвечары наведаў поўнамоцнага прадстаўніка СССР у Японіі Траяноўскага і павіншаваў яго з утварэньнем савецка-японскае рыбалоўнае канвэнцыі.

Польска-літоўскія перамовы

БЭРЛІН, 25. На вячэрнім пасяджэньні мяшанай польска-літоўскай камісіі наконт праўвых пытаньняў „малых" зносін праз дэмаркацыйную лінію амаль па ўсіх пунктах дасягнута згода. Абмеркаваньне рэшткі пунктаў будзе працягвацца сёньня.

Працэс ЦК кампартыі Італіі

РЫМ, 17. 28-га мая ў надзвычайным трыбунале пачынаецца слуханьнем справа ЦК італьянскай кампартыі. Члены ЦК, якія знаходзіліся ў міланскай турме, пераведзены ў Рым.

Забастоўка пасьля 10-ты-днёвага лёкауту

ЛЁНДАН, 25. Агэнцтва Рэйтэр паведамляе: «Пасьля лёкауту, які працягваўся 10 тыдняў, майстэрні Ўсходня-Індыйскай чыгункі Лілуа адкрыліся. 4.000 рабочых, якія прышлі да працы, працу не пачалі, а абвясьцілі італьянскую забастоўку. Рабочыя разышліся толькі пасьля загаду пакінуць майстэрні»

Рабочыя дэманстрацыі ў Празе-чэскай

ПРАГА, 25. Учора ў рабочых кварталах Прагі адбыліся арганізаваныя чэха-славацкай камуністычнай партыяй дэманстрацыі пратэсту супроць забароны рабочай спартакіяды.

Сёньня дэманстрацыі адбываліся ў цэнтры гораду. Паліцыя неаднакраць спрабавала ачысьціць вуліцы, але без посьпеху. Разагнаныя паліцыяй масы дэманстрантаў зноў зьбіраліся і працягвалі дэманстрацыю выгукваючы: „Хай жыве спартакіяда".

Куліндж забараніў закон аб дапамозе фэрмэрам

Па Савецкай Беларусі

Працоўныя Мазыршчыны пратэстуюць

МАЗЫР. (Уласны кар.). 3500 працоўных, сабраўшыся на мітынг у г. Мазыры, з абурэньнем пратэстуюць супроць зьвер-скага прыгавару над лепшымі сынамі беларускага народу—Беларускай Грамадой.

Аднача́сова сабраўшыяся пратэстуюць супроць суда над «126» у Беластоку.

На карысьць сем'яў грамадоўцаў

ГОМЕЛЬ. Канфэрэнцыя рабочых фабрыкі „Вэзуві" ў Нова-Беліцы пастанавіла адлічыць у карысьць сем'яў прыгавораных правадыроў Беларускай Грамады адзін процант месячнай пэнсіі.

Недапушчальныя адносіны да аховы працы

БАРЫСАЎ. (Уласны кар.). Рабочыя гуты імя Домбаля абураны адсутнасьцю вэнтыляцыі каля гартавай ваннай печы—з прычыны чаго вельмі часта, асабліва ў апошнія дні, рабочыя ад гарачыні абамлеваюць.

Абураны рабочыя тым, што адбылося гэта з-за галавацяпства шклатрэсту, які вэнтыляцыю набыў ад Кіеўскага прыватніка, але... вэнтылятары былі хутка зьняты пасьля іх устаноўкі з прычыны сваёй няпрыгоднасьці.

Дзякуючы галавацяпству трэсту, рабочыя гуты пакутуюць ад гарачыні.

Недахват насеньня ў Барысаўшчыне

БАРЫСАЎ. (Уласны кар.). Кожны дзень райвыканком і зямельны аддзел наведвае вельмі шмат сялян, якія патрабуюць дапамогі ў выдачы насеньня і ўгнаеньня. У асаблівасьці адчуваецца недахват аўсу, а таксама ўгнаеньня, як напр., салетры і калійнай солі.

У сувязі з гэтым значна зацягваецца пасеўкампанія. Неабходна належным арганізацыям паклапаціцца забесьпячэньнем раёну патрэбным насеньнем і ўгнаеньнем.

Электрабудаўніцтва ў Гомелі

ГОМЕЛЬ. (Уласн. кар.). На электрастанцыі разгортваюцца цяпер буйныя будаўнічыя работы.

У кацёльным аддзяленьні ўстанаўляюцца эканомайзэры (апараты для падаграваваньня вады), дзякуючы чаму атрымаецца эканомія апалу процантаў на 12.

З найбольш буйных работ намячаецца ўстаноўка 3 турбагенэратараў сілай у 1.500—2.000 кілёуат, якія будуць абслугоўваць завод сел.-гасп. машын, які будуецца, і 4 паравыя катлы.

У ліпені будзе пераведзен на электрычную энэргію завод «Чырвоны Хэмік» у Нова-Беліцы. Друкарня «Палесдрук» пераводзіцца ўжо на гарадзкі ток. У далейшым намечана перавесьці ўвесь горад на дзенны ток.

Цяпер заканчваецца электрыфікацыя ўсяго Залінейнага раёну. Да восені будзе асьветлен рад новых акраінных вуліц.

У гэтым годзе на капітальнае будаўніцтва па электрастанцыі ўсяго траціцца 195.000 руб.

Пашырэньне чыгуначнай сеткі ў Гомельшчыне

ГОМЕЛЬ. (Уласны кар.). Акрплян абгаворваў пытаньне аб новым чыгуначным будаўніцтве на тэрыторыі акругі.

Перад урадовымі арганамі ставіцца пытаньне аб пабудове чыгуначнай лініі Хойнікі—Ёлча, аб пракладцы веткі ад станцыі Гомель да затону, які будуецца на рацэ Сож, і аб сканчэньні лініі Нова-Беліца-Чарнігаў.

Абмяркоўваецца пытаньне аб перанясеньні станцыі Ёлча на другі бок ракі з тым, каб яна была лепш зьвязана з Камарыным.

Стан пасеваў і траў

ГОМЕЛЬ. Стан усходаў азімых па акрузе на 15 мая крыху палепшыўся. Жыта на гэта чысло ацэньваецца ў 2,8 бала замест 2,6 на 1 мая, пшаніца—у 2,6 замест 2,5.

Першы раз ацэньваўся стан траў. Ацэнка траў канюшыны выявілася ў 2,7 бала, сухадольных траў—у 2,5.

ПЛЕНУМ МЕНСКАГА АКРВЫКАНКОМУ

Вынікі гаспадарчых кампаній

На пленуме Менакрвыканкому быў заслухан даклад т. Яцкевіча аб выніках гаспадарчых кампаній па акрузе.

У прынятай рэзалюцыі пленумам зазначана, што, ня гледзячы на рад перашкод, загатоўчая кампанія прайшла здавальняюча. На 1-га красавіка загатоўлена буйнога скурсыраўцу 96,9 проц. паўгадавога пляну, скурсыраў дробн... — 164 проц., смалы—99,6 [illegible] тарпа-[illegible] ... проц., заданьня. Сабрана-ж на гэты час усяго 88.984 руб. або 20,9 проц. прынятае сумы. Асноўнымі прычынамі слабога разьвіцьця кампаніі была невыстарчальная арганізаванасьць беднаты, дзякуючы чаму ў радзе выпадкаў кулакам удавалася зрываць сходы па самаабкладаньні. Пленумам прыняты рад пастаноў аб узмацненьні работ па загатоўках. Пленум запрапанаваў райвыканкомам сабраць поў-...

Партыйнае будаўніцтва

Пара рацыяналізаваць плянавасьць

(У парадку пастаноўкі пытаньня)

Адной з буйнейшых перашкод на шляху рацыяналізацыі партработы зьяўляюцца недахопы ў характары пабудовы пляноў.

Буйнейшым недахопам большасьці нашых пляноў зьяўляецца іх разьмер, выкліканы імкненьнем «об'ять необ'ятное», абхапіць амаль усё кола пытаньняў работы, усе яе галіны, ня ўлічваючы рэальна сіл і магчымасьцяй правядзеньня іх у жыцьцё.

У практыцы работы звычайна ўжо водзіцца, што калі абгаворваецца плян, дык заўсёды шукаюць, якія галіны ў ім «прапушчаны», і дадаюць іх, каб «акругліць» плян.

Пры гэтым бывае, што на адзін месяц, апрача пытаньняў, якія датычаць асобных установаў, арганізацый, кожны аддзел вызначае па 2—3 буйныя пытаньні, якія датычаць усёй партарганізацыі і павінны быць у ёй прапрацаваны, дайсьці да ячэйкі (напрыклад, па агітпропе: становішча масавай агітацыі, становішча партвучобы, антырэлігійная праца; па аргаддзеле: праца сярод беднаты, праца ў саветах і г. д.) У зводным пляне камітэту гэтых пытаньняў аказваецца 6—8, а то і да дзесятку.

Нават апараты камітэтаў ня могуць справіцца з задачай сталага вывучэньня ўсіх плянавых пытаньняў (на падставе, скажам, двухтыднёвага, ці месячнага вывучэньня, праз агляд, скліканьне нарад, сходаў). Заданьні «па вывучэньні», якія даюцца райкомам рознымі аддзеламі, яны зусім ня ў сілах выканаць. Калі-ж выносяцца пасьля вывучэньня пастановы, дык з прычыны іх шматлікасьці ячэйкі іх ня могуць прапрацаваць. Праз паўгода-год мы зноў бярэм тое-ж пытаньне, павярхова «правяраем дырэктывы», выносім новую рэзалюцыю, якая далучаецца да кіпы ранейшых. Работа часткова ідзе па «халастым ходзе». Такім чынам, у нас атрымліваецца цэлы «канвэер» рэзалюцый, які адсоўвае на задні плян жывую справу.

Якія вывады адсюль можна зрабіць:

1. У зводным пляне камітэту на адзін месяц павінна быць ня больш аднаго, максымум двух пытаньняў, якія павінны прыкаваць увагу ўсёй парт'арганізацыі. Колькасьць іншых пытаньняў не адыгрывае асаблівай ролі.

2. Кожны аддзел, маючы ў год буйных пытаньняў для вывучэньня толькі 4—5, зможа іх вывучыць добра, прыцягваючы да гэтага райкомы, ячэйкі (у плянах зьверху да нізу павінна быць увязка).

3. Пастановы па важнейшых пытаньнях прапрацоўваюцца ва ўсіх ячэйках.

4. Разгрузка ад папяровага канвэеру дазволіць кінуць сілы на лепшае па якасьці вывучэньне работы, інструктаж (больш працяжны тэрмін агляду, практычная дапамога), жывую праверку выкананьня дырэктыў.

С. Драбкін.

Бліжэй да прадпрыемства

(Ячэйка КП(б)Б заводу «Чырвоная Зара».

Справаздачны і перавыбарчы сход ячэйкі дражджавога заводу «Чырвоная Зара» адбыўся ў адзін вечар. Сабралася абсалютная большасьць партыйцаў. Справаздача бюро ячэйкі, праходзіла пад знакам выяўленьня ўсіх недахопаў у працы ячэйкі пры поўным выкананьні лёзунгу партыі аб самакрытыцы. Пытаньні гаспадарчай працы і будаўніцтва амаль што ня зыходзілі з парадку дня. Шматлікія заметкі ў друкаваных газэтах і насьценгазэце па ўказаньні цэлага раду таварышоў аб ненармальнасьцях будаўніцтва і рамонту на заводзе адбіралі галоўную ўвагу ячэйкі.

Наглядаецца прыцёк рабочых у партыю; за справаздачны пэрыяд прынята ў партыю 22 чалавекі. Заяў падана 29. Значна ўзрасла актыўнасьць рабочых, да прыкладу возьмем вытворчую камісію, якая разабрала пытаньні: пераход на [illegible] спосаб вырацоўкі дрож-... цілі партыйцы—гэта наконт рэжыму эканоміі і выкананьне дырэктыў аб скарачаньні накладных выдаткаў на 20 проц. ячэйкай пакуль што ня прынята ніякіх мер.

Бюро ячэйкі мала цікавілася працай насьценгазэты, ніякіх практычных паказаньняў ад бюро ячэйкі рэдкалегія не атрымала, адказаў па заметках ніхто ні з боку ячэйкі, ні ад партчасткі адміністрацыі рэдкалегія ніводнага разу не атрымала. Бюро ячэйкі слаба рэагавала на зацяжку рамонтаў. Таксама трэба зьвярнуць увагу на вучняў вінакура, якія вучацца па 5 год, а вынікаў ня відаць. У адносінах беларусізацыі таксама падмечана слабасьць працы бюро ячэйкі. Членаў ячэйкі каля 70 чал., якія аб'яднаюць фабрык цукерак і наш завод. Выпісвал «Зьвязду» ў студзені 4 чал.— 3 бесп. і 1 чл. партыі.

цэнтральнага савету навуковых працаўнікоў праф. Макарэўскага, з прычыны 40-гадовага юбілею яго грамадзка-рэвалюцыйнай і навуковай дзейнасьці.

Праф. А. Н. Макарэўскі адзін з выдатнейшых вучоных Савецкага Саюзу ў галіне вэтэрынарыі. Ён вэтэран рэвалюцыі і заслужаны грамадзкі дзеяч.

Праф. Макарэўскі нарадзіўся ў 1860 г. у Смаленскай губ., у сям'і беднага народнага настаўніка. У 1882 г. за актыўны ўдзел у студэнцкіх выступленьнях А. Н. быў зволънен на адзін год з Харкаўскага вэтэрынарнага інстытуту, студэнтам якога ён зьяўляўся.

Хутка А. Н. далучыўся да народавольніцкай арганізацыі і паклаў пачатак аднаму з першых рабочых рэвалюцыйных гурткоў у Харкаве.

У 1884-85 г. А. Н. уваходзіць у цэнтральную групу народавольцаў у г. Харкаве, якая далучалася да паўднёва-расійскай групы народавольцаў Г. Лапаціна, С. Іванова, П. Антонава і інш. Работа гуртка хутка была выкрыта і 1-га мая 1905 г. А. Н. разам з рабочым Т. Антонавым (будучым шлісэльбуржцам) быў арыштаваны.

У чэрвені месяцы А. Н. быў заключан у Петрапаўлаўскую крэпасьць, адкуль 3-га верасьня ўцякае ў Екацерынаслаў на зьезд народавольцаў поўдню Расіі.

Са зьезду А. Н. выяжджае за граніцу ў Парыж, дзе знаходзіўся ў цесных зносінах з П. Л. Лаўровым і яго гуртком у цэнтры тагачаснай эміграцыі.

Праз 8 месяцаў А. Н. праз Швейцарыю і Румынію ў лістападзе 1886 г. вярнуўся ў Расію, але ў лютым 1887 г. пасьля чарговага екацерынаслаўскага зьезду партыі ізноў быў арыштаваны царскай ахранкай і пасаджан ў Петрапаўлаўскую крэпасьць. Тут А. Н. знаходзіўся больш году і па адміністрацыйным прыгаворы 19 мая 1888 г. быў выслан у Якуцкую краіну на 10 год.

У Мінусінску сярод многіх палітычных сасланых, якія бывалі ў А. Н. у якасьці гасьцей, праездам правёў цэлыя суткі ў яго У. І. Ленін.

У Беларусі А. Н. пачынае працаваць у 1925 г. на катэдры дыягностыкі беларускага вэтэрынарнага інстытуту, а з 1926 г. і па цяперашні час займае катэдры часнай паталёгіі і тэрапіі ўнутраных хвароб хатняй жывёлы. А. Н. зьяўляецца старшынёй віцебскага аддзелу сэкцыі навуковых працаўнікоў.

А. Н. мае вялікія навуковыя працы па вэтэрынарыі—11 кніг і 32 брашуры. Ім зьмешчана да 400 артыкулаў па спэцыяльнасьці ў вэтэрынарных часопісах, да 100 работ у агульных часопісах і газэтах, у рэвалюцыйных выданьнях і т. д.

Прэзыдыум пастанавіў узбудзіць хадайніцтва перад адпаведнымі органамі аб наданьні прафэсару Макарэўскаму годнасьці героя працы і назначэньні яму пэрсанальнай пэнсіі.

Узмацненьне фракцыйнае барацьбы ў рэспубліканскай партыі

ВАШЫНГТОН, 24. Прэзыдэнт ПАЗШ Кулідж паўторна наклаў вэто (забарону) на законапраект аб дапамозе фэрмэрам.

Адмова Куліджа субсыдыраваць збыт сельска-гаспадарчых прадуктаў знаходзіцца ў супярэчнасьці з яго раптоўнем, якое чакаецца ў адносінах да законапраекту аб гандлёвым флёце. Гэты законапраект прадугледжвае буйныя ўрадавыя крэдыты на будову прыватных гандлёвых суднаў і значныя субсыдыі прыватным параходным таварыствам, якія перавозяць пошту праз акіян.

АБ УСІМ

— Японскі журналісты Мацукі прыбыў у Токіё, зрабіўшы падарожжа вакол сьвету на працягу 43 дзён. Другі ўдзельнік спаборніцтва журналісты Аракі, зрабіў падарожжа на працягу 33 дзён, устанавіўшы сусьветны ракорд даўжыні падарожжа вакол сьвету.

— У капальні ў Пэнсільваніі (ПАЗШ) здарыўся выбух. Паранена 7 рабочых.

— У Разорыё (Аргэнтына) скончылася ўсеагульная забастоўка, абвешчаная ў знак салідарнасьці з баставаўшымі партовымі рабочымі. Частка патрабаваньняў баставаўшых задаволена.

проц., смалы—99,6 проц., карнатыны—74,3 проц., конскага воласу—190 проц. Значна меншыя вынікі далі загатоўкі зернепрадуктаў —63,5 проц. паўгадавога пляну. Асабліва адстала ў загатоўках сельска-гаспадарчая каапэрацыя. Загатоўкі за красавік месяц далі зьніжэньне ў зьвязку з паслабленьнем агульнага тэмпу работы ўсіх загатоўчых арганізацый.

Пленумам адзначана, што сельгаспадатак выкананы на 1-га красавіка на 100 проц., страхоўка на 1-га мая выканана на 95,12 проц., збор паёў па спажывецкай каапэрацыі —на 187,8 проц. Адзначаны невыстарчальны збор паёў па сельгаскаапэрацыі — 42,6 проц. заданьня.

Сялянская пазыка на 8 мая рэалізавана на 102,5 проц. заданьня па акрузе.

Пленумам адзначана слабое праходжаньне кампаніі па самаабкладаньні. На 15-га мая прынята па акрузе самаабкладаньне на суму 425.066 руб., што складае 75,9 [...]насьцю да 1-га чэрвеня прынятыя сумы па самаабкладаньні. Райвыканкомам запрапанавана зараз-жа прыступіць да будаўніцтва ўсяго таго, што прынята на сходах па самаабкладаньні.

Прынята таксама рэзалюцыя па дакладу аб сельгаспадатку на 1928-29 год, у якой запрапанавана прыняць райвыканкомам усе меры да таго, каб скідачны фонд быў выкарыстаны своечасова і разьмяркованы выключна паміж беднякамі і маламоцнымі гаспадаркамі. У склад сельскіх вучотных камісій у якасьці прадстаўніка ад насельніцтва павінны выбірацца выключна бедняцкі. Акрсуду даручана даць дырэктывы нарсудам, каб справы злосных укрывальнікаў разглядаліся без чаргі. Сельсаветы і паасобныя працаўнікі, якія добра правялі работу па вучоце аб'ектаў абкладаньня, павінны прэм'явацца з спэцыяльнага фонду райвыканкомаў.

[...]жаў, плян капітальных работ на 1928-29 г., рэалізацыя глуму і скарыстаньне нягодных часьцей, мэханізацыя паліўкі сала ў кваісільных чанах, аб прагулах, якія цяпер складаюць $1/2$ проц., аб працдысцыпліне, якасьці прадукцыі і г. д. Вытворчая нарада наведваецца актыўна, у сярэднім 70 чал.

Разам з усімі добрымі бакамі ў працы бюро ячэйкі ёсьць і недахопы, на якія пакавалі партыйцы ў спрэчках, а іменна: што падмекратары бюро ячэйкі тав. [...]вічу, партыйцы паказвалі на яго нячувалыя грубасьці, любіць тав. Абрамовіч некаторых «асадзіць» ня ўнушлівасьцю і растумачэньнем, а шляхам папрокаў, што, моў, ведаем, тое і робім.

У далейшым новаму бюро неабходна глыбей пагдядзець у быт камуністых, дзе яшчэ часамі праяўляецца п'янства і біцьцё жонак.

А. М—в.

На правільным шляху

(Ячэйка КП(б)Б НКУС і МЦСД)

За тыдзень да перавыбараў бюро, агульны сход ячэйкі вылучыў праверачную камісію, якой даручыў вывучыць стала масавую працу, што праводзілася ячэйкай, падкрэсьліць памылкі і недахопы ў гэтай галіне.

Гэты вопыт апраўдаў сябе, бо камісія высунула шмат новых прапаноў, з якімі цалкам згадзіўся агульны сход.

Буйны рост вытворчасьці майстэрань папраўчага дому, якія абхапляюць працай амаль што ўсіх зьняволеных, вынагаў ад бюро і ячэйкі пільнага нагляду, кантролю, вывучэньня працы з мэтай яе рацыяналізацыі, скарачэньня кіраўніча - гаспадарчых выдаткаў і г. д.

Актыўнасьць перавыбарчага сходу (каля 70 проц. выступаўшых у спрэчках) дала магчымасьць разгарнуць спрэчкі ў напрамку сам акрытыкі недахопаў ячэйкі, зьнішчэньне якіх агульны сход рашуча прапанаваў будучаму складу бюро.

Агульны сход падкрэсьліў невыстарчальнасьць уладаньня беларускай мовай у штодзенным жыцьці і працы ўсімі рабочымі і служачымі ўстаноў, таксама і партыйцамі.

Партвучоба ў гэтым годзе скончылася з добрымі вынікамі, адсеву ня было, а гультайству была абвешчана рашучая барацьба, шляхам таварыскага ўплыву.

Мала зварочвалася ўвагі на выкананьне дырэктыў бюро паасобнымі членамі ячэйкі, асабліва ў галіне грамадзкае працы, дзякуючы чаму ёсьць недапушчальныя прабелы.

Бюро абнавілася на 40 проц. у большай частцы за кошт рабочага складу папраўчага дому.

Зыкаў.

Абсьледваўчыя камісіі не працавалі

(Мазырская акруга)

Перавыбары, за выключэньнем аднэй ячэйкі закончаны і ўжо можна падвесьці некаторыя вынікі. Спачатку была праведзена нарада сакратароў ячэек, на якой абгаварылі ліст ЦК КП(б)Б. Для кіраўніцтва перавыбарамі камандыраваліся члены райкому па ячэйках, а таксама былі ўтвораны камісіі па падрыхтоўцы справаздач і выяўленьні працы ячэек. Аднак, ня ўсюды камісіі аднесьліся да сваіх абавязкаў з належнай увагай, напрыклад, камісія пры Калінкавіцкай сельячэйцы знайшла адзін самы «вялізарны» недахоп у працы бюро — «гэта канцылярыя не ў парадку, няма запісу ўваходзячых і выходзячых папер. Іншых недахопаў ня знойдзена».

Камісія пры М. Аўцюкоўскай ячэйцы вельмі поўна працавала, каб вышукаць дасягненьні, але мала зьвярнула ўвагі на недахопы, а іх у ячэйцы шмат.

Амаль што ўсе камісіі слаба падрыхтавалі справаздачы, за выключэньнем чыгуначнай ячэйкі, дзе працавалі 5 камісій па асобных галінах працы ячэйкі.

Зусім інакш рэагавалі на працу бюро выбарчыя сходы, на якіх разгарнулася шырокая крытыка і дзе было выяўлена шмат недахопаў у працы ячэйкі. У вясковых ячэйках выказаліся ўсе 100 проц. прысутных на сходах партыйцаў.

У асноўным спрэчкі ў сельскіх ячэйках разгортваліся навакол мінулых кампаній: рэалізацыя пазыкі, самаабкладаньне, пасеўная кампанія, работа з беднатой і ўнутрыпартыйнае становішча. Амаль усе ячэйкі адзначылі слабое кіраўніцтва ў КСМ, недахопы ў зімовай партвучобе.

Наогул перавыбары прайшлі пад знакам павялічэньня актыўнасьці і здаровай крытыкі. Склад сакратароў і бюро ячэйкі абнавіўся прыблізна на 20 проц.

Крывашэй.

Больш увагі статработнікам

Замежныя вучоныя цікавяцца працамі ЦСУ БССР

У перыяд пераходу на плянавае будаўніцтва максымальная ўвага павінна быць удзелена ўдасканаленьню пастаноўкі статыстыкі—гэтай асновы плянавасьці.

ЦСУ БССР, паміма выкананьня вялікіх і рознастайных заданьняў па статыстыцы, ад часу да часу выпускае навуковыя статыстычныя працы. Адна з такіх прац («Захворваньні і сьмяротнасьць у БССР») якая належыць пяру загадчыка санітарнага сэктару ЦСУ, дацэнта Смулевіча, зьвярнула на сябе ўвагу замежных вучоных.

Ніжэй мы прыводзім у вытрымках водгукі аб гэтай навуковай працы бэрлінскага прафэсара Е. Рэсьле*):

«Гэта праца зьяўляецца буйным культурным дакумантам, які ясна паказвае кожнаму культурнаму чалавеку прагрэс БССР за апошнія гады.

Праца дацэнта Смулевіча мае значэньне ня толькі для СССР, але для ўсёй мэдыцынскай навукі, бо ў ёй можна знайсьці такія лічбовыя даныя, якіх да гэтых часоў не змагла даць ні адна краіна, мне, прынамсі, зусім невядома статыстыка захворваньняў у нацыянальным разрэзе.

Гэтая праца мае вялікае практычнае значэньне для задач міжнароднай санітарнай камісіі, якой даручана выпрацаваць спэцыяльную схэму прычын захворваньня».

На прыкладзе гэтае працы можна ўбачыць, колькі культурных цэннасьцяй магла-б стварыць нашае ЦСУ пры добрых умовах працы.

Між тым, калі прыглядзецца, у якіх умовах працуе наш галоўны орган дзяржаўнай статыстыкі, дык мы ўбачым, што гэтыя ўмовы вельмі ненармальныя.

Біржа працы амаль заўсёды ў разгар статыстычнай работы пасылае працаўнікоў, якія ня ведаюць 4-х дзеяньняў арытмэтыкі і ня ўмеюць карыстацца шчотамі.

Вельмі сур'ёзным прадстаўляецца пытаньне з памяшканьнем, якое зьяўляецца адным з тормазаў у рабоце ЦСУ. На працягу апошніх двух год работа там вядзецца ў дзьве зьмены—дзенную і вячэрнюю. Пры чым, як правіла, работа вячэрняй зьмены ў большай меры багата памылкамі і здровьніваецца меншай прадукцыйнасьцю, чым дзенная.

Да гэтага дадаецца цеснага, скучанасьць, адсутнасьць сьвятла (што псуе вочы пры крапатлівай статыстычнай рабоце), адсутнасьць асобных пакояў для спэцыялістых, якія займаюцца паглыбленымі распрацоўкамі.

Трэба яшчэ адзначыць тую нядбайнасьць, з якою ўстановы і прадпрыемствы прадстаўляюць у ЦСУ статыстычныя весткі. Вось адзін выразны прыклад. У фабрычнай больніцы заводу «Працы» (Полацкае акругі), дзе ёсьць мэдыцынскі пэрсанал, вядзеньне санітарнай статыстыкі даручаецца... сядзелцы.

У мэтах палепшэньня якасьці статыстычных работ трэба аздаравіць, упарадкаваць умовы работы нашых статыстыкаў.

Л. Н.

*) Праф. Е. Рэсьле—вядомы вучоны, член міжнароднай статыстычнай камісіі, арганізатар Дрэзьдзенскай міжнароднай выстаўкі (у 1914 г.).

Атрымлівайце процантны прыбытак ад аблігацый дзяржпазык

Кола трымальнікаў дзяржпазык, якое за апошні год значна пашырылася (ня менш 16-17 мільён.), праяўляе вялікі інтарэс да апэрацый дзяржавы ў гэтай галіне. Гэта відаць хоць-бы з таго, што ў Наркамфін паступае вялікая колькасьць лістоў ад трымальнікаў пазык з рознымі пытаньнямі аб апошніх, як напрыклад, аб тэхніцы правядзеньня тыражоў, колькасьці і суме выйгрышаў па асобных пазыках, часу ўтварэньня чарговага тыражу па тэй ці іншай пазыцы і, нарэшце, пытаньні аб вышыні процантнага прыбытку па пазыках і г. д.

З гэтых лістоў відаць, што найбольшай увагай у трымальнікаў карыстаецца пытаньне аб выйгрышах. Між тым прыбытак па купонах мае для трымальнікаў вялікі рэальны інтарэс і адыгрывае ня меншую ролю, чым прыбытак па выйгрышах. Для ілюстрацыі возьмем некалькі лічбаў: па 6-проц. пазыцы 1922 г. за 5 год выплачана па купонах звыш 20 мільёнаў руб., па 2-й 6-проц. пазыцы 1924 г.—звыш 9 мільёнаў руб. Выйгрышаў-жа выплачана па пазыцы 1922 г. больш 6 мільёнаў руб. і па пазыцы 1924 г.—каля 2 мільёнаў руб. і далей, па 10 проц. пазыцы 1927 г. прыбытак по купонах трымальнікаў гэтай пазыкі вызначыцца ў працягу 8-мі год (тэрмін пазыкі) у 58 мільёнаў руб., па пазыцы-ж індустрыялізацыі краіны за 10 год (тэрмін пазыкі) прыбытак па купонах трымальнікаў складае 96 мільёнаў рубл. Такая-ж сума за гэты тэрмін будзе выплачана трымальнікам апошняе пазыкі па выйгрышах. Па пазыцы 1927 г. яна будзе крыху менш 16 мільёнаў руб.

Прыведзеныя лічбы паказваюць на вялікае значэньне прыбытку па купонах для трымальнікаў дзяржпазык. Практыка-ж паказвае адваротнае. Як вынік недаацэнкі трымальнікамі прыбытку па купонах зьяўляецца: па-першае, тое, што многія дробныя трымальнікі, якія маюць у вогуле на невялікія сумы аблігацый, не сьпяшаюцца з атрыманьнем процантнага прыбытку, падругое, што сетка крэдытных установ, якія аплачваюць купоны, не настолькі шырока і наблізана да трымальніка, а ў асаблівасьці да сельскага, патрэцяе, неасьвядомленасьць многіх аб процантным прыбытку, які дае іх пазыка.

Усе гэтыя прычыны разам узятыя, тлумачаць тое, што трымальнікі ў большасьці ня вельмі цікавяцца і мала зварачаюць увагі на процантны прыбытак. Да таго-ж, з прычыны існаваўшага да сакавіка гэтага году закону аб трохгадовай даўнасьці аплаты процантнага прыбытку, многія прапусьцілі гэты тэрмін, не прад'явіўшы ў банкі або фінорганы сваіх купонаў, у выніку чаго страцілі права на атрыманьне па іх грошай.

Наркамфін СССР, прымаючы пад увагу гэтую акалічнасьць, увайшоў у згоду з Наркаматам Пошт і Тэлеграфаў аб увядзеньні ва ўсіх паштова - тэлеграфных установах апэрацыі па аплаце купонаў, пры чым да аплаты будуць прыцягнуты і лістаносцы. Такім чынам, трымальнікі дзяржпазык змогуць без асаблівых труднасьцяй, нават у лістаносца, памяняць купоны на грошы або набыць паштовыя маркі, аплаціўшы іх купонамі. Патрэбнасьць у прыцягненьні лістаносца да аплаты купонаў у сельскіх мясцовасьцях даўно насьпела, асабліва з прычыны вялікай аддегласьці да бліжэйшага фінорагану. Гэта апошняе асабліва важна цяпер, у зьвязку з выпускам пазыкі ўзмацненьня сельскае гаспадаркі. Далей: дэкрэтам ЦВК і СНК СССР ад 21-га сакавіка г. г. устаноўлены 10-гадовы тэрмін аплаты купонаў па дзяржпазыках. Пастанова гэта дае магчымасьць атрымаць проценты па купонах тым трымальнікам, якія часамі па несьвядомасьці або па якіх-небудзь іншых прычынах пратэрмінавалі атрыманьне гэтага прыбытку на працягу раней вызначанага 3-гадовага тэрміну.

АДПУСКНІКІ!

Паведамляйце ў аддзел падпіскі газэты „Зьвязда“

ВАШ НОВЫ АДРАС.

Вам будзе пасылацца газ. „Зьвязда“ па месцы знаходжаньня ў водпуску

БЕЗ АСОБНАЙ ДАПЛАТЫ.

Савецкая грамадзкасьць Беларусі аб М. Горкім

ВУЧОНЫЯ БЕЛАРУСІ ВІТАЮЦЬ М. ГОРКАГА

ПРАФ. СМОЛІЧ

— Максім Горкі—першы з вялікіх расійскіх пісьменьнікаў, які ў эпоху глухой рэакцыі адкрыта прызнаў агульна-людзкае значэньне маладое тады яшчэ беларускае літаратуры, імкнуўся дапамагчы ёй парадай і маральным падтрыманьнем. Прадстаўнік пралетарыяту ў расійскай літаратуры ён задоўга да Кастрычніка мастацкай інтуіцыяй прадчуў тую лінію ўзаемаадносін, якая ўстанавілася ў нашую эпоху паміж расійскім пралетарыятам і культурна і палітычна прыняволенымі народамі былое Расіі.

Не магу тут ня ўспомніць аб тэй пашане і ўдзячнасьці, з якою заўсёды адгукваўся аб Горкім вялікі беларускі паэта Максім Багдановіч. Зьвязаны прыяцельскімі адносінамі з Горкім, М. Багдановіч, бязумоўна, знаходзіўся пад вялікім мастацкім уплывам Горкага. І яму абавязан радам дадатніх рыс у у сваёй творчай індывідуальнасьці.

В. Ю. ЛАСТОЎСКІ, неадменны сакратар Інбелкульту

— Максім Горкі першы з расійскіх пісьменьнікаў, які даў у сваёй творчасьці жывых людзей з народнае масы, зьмяніўшы тыя музэйнага характару манэкены, да яго фігуравалі ў літаратуры, стаўляючы нібы сапраўдны „...

ПРАФ. МАКАРЭЎСКІ, Беларускі вэтэрынарны інстытут

— У Горкім мяне заўсёды зьдзіўляла сьмеласьць думкі, якую ён здолеў абараняць з такім талентам да рэвалюцыі і можа гаварыць цяпер. Яго замілаваныя адносіны да працоўных заўсёды яскравымі рысамі праходзяць па ўсіх яго дасканалых творах.

Я быў глыбока закранут словамі Горкага, які нядаўна сказаў аб тым, што ён ня ведае больш ганаровае годнасьці, чым годнасьць рабочага, і толькі працаўнікі навукі могуць быць роўнымі і нават першымі ў роўнасьці.

ПРАФ. ВАЛЬФСОН, старшыня ЦС навуковых працаўнікоў

— Максім Горкі—вялікі пралетарскі пісьменьнік, адзін з першых вястуноў культурнай рэвалюцыі, якую цяпер робіць наша краіна.

Горкі палка закаханы ў навуку, верыць у яе моц і сацыяльную ўсемагутнасьць. Ён бясконца шмат зрабіў і для паляпшэньня бытавых умоў навуковых працаўнікоў у першыя найбольш цяжкія гады рэвалюцыі.

Гарачае прывітаньне вялікаму мастаку—рэвалюцыянэру думкі, нястомнаму змаганьніку за сацыяльную праўду, прыяцелю навукі!

ПРАФ. ВАСІЛЕЙСКІ, Белдзяржунівэрсытэт, катэдра пэдалёгіі

— У творчасьці Горкага ёсьць адна рыса, якая асабліва дарагая для нас,—пэдалёгаў і пэдагогаў гэта вельмі верны адбітак дзіцячага жыцьця, даны ім у яго аўтабіяграфічных аповесьцях: „Детство“ і „В людях“.

Разам з прывітаньнем Горкаму-мастаку і Горкаму-барацьбіту, хацелася-б вітаць і Горкага, як праўдзівага выяўленца дзіцячай псыхікі.

ПРАФ. ФРОЛАЎ, Беларуская Сельска-Гаспадарчая Акадэмія

— Для людзей майго пакаленьня, выпрацаваўшых свой светапогляд 20—30 год назад, М. Горкі зьяўляецца пісьменьнікам, які больш другіх дапамог зразумець праўду і прыгожасьць разгортванай рэвалюцыйнай барацьбы. Такое-ж значэньне мае творчасьць гэтага выдатнага пісьменьніка і ў сучасны момант

ГОЛАС РАБОЧЫХ

Пісьменьнік рабочых

— Максім Горкі для мяне быў пісьменьнікам рабочых. Першую кніжку, якую я прачытаў, гэта была „Мать“, і хоць я чытаў вельмі даўно, але ўсё-ж такі сёньня і ўспамінаю, якое моцнае ўражаньне зрабіў на мяне гэты твор і, ня ведаючы яшчэ тады біяграфіі Горкага, я адчуваў, што Максім Горкі—наш пісьменьнік, пясьняр рабочага быту, рабочага рэвалюцыйнага руху.

Праўда, і другія расійскія пісьменьнікі апісвалі рэвалюцыйны рух, але ў іх галоўную ролю адыгрывала інтэлігенцыя і эсэры са сваімі тэрарыстычнымі дзеяньнямі. У Горкага-ж праз усе яго творы чырвонай істужкай праходзіць параўнаньне, як жылі рабочыя і як жылі фабрыканты і купецтва. У Горкага ва ўсіх яго творах відаць барацьбу з царызмам. І Васька-качагар у „Дело Артамоновых“ не дарма пяе:

„Эх далеко люди сидели
От царева трона
Подошли поглядели
На троне ворона“.

У Горкага відаць таксама, як адносіліся рабочыя да вайны:

„Эх, ветер дует, дождь идет
Я лежу в окопе
Помогаю, идиот,
Воевать Европе“.

Шмат, шмат ёсьць у Горкага такіх твораў, дзе можна вывучыць жыцьцё рабочага і селяніна пры царызьме і капіталізьме, што асабліва важна для маладых рабочых.

Наборшчык 1-й дзярждрукарні
А. Ліпэрт.

Чым ён нам блізкі

— Чым нам так блізкі тав. Горкі? Тым, што ён зьяўляецца нашым пралетарскім пісьменьнікам, першым літаратурным праронам Кастрычніцкай рэвалюцыі. Калі я чытаў яго „Буревестник“, я ў ім знайшоў тое, што вельмі важна для рабочага—бадзёры заклік уперад да перамогі, да новага жыцьця.

Горкі першы пачаў гаварыць у літаратуры аб рабочай клясе, аб працоўных, у той час, як амаль усе пісьменьнікі старога часу пісалі выключна аб буржуазных сынкох, аб жыцьці дваран, афіцэрства і г. д.

Мы з радасьцю сустракаем нашага дарагога пісьменьніка.

Рабочы-цэльлар Антон Пятровіч.

Дарагі госьць

—Даволі прасачыць за тым, як акуратна Горкі перапісваецца з намі, рабкорамі, як ён цікавіцца нашай работай, адказвае на ўсе лісты, каб пераканацца, што Максім Горкі наш, жыве з намі, для нас.

У кожным лісьце Горкага да рабкораў вее гарачым пачуцьцём, руплівай увагай, блізкасьцю.

Таму мы перачытваем кожны яго ліст па некалькі раз.

Кожны рабкор бачыць у Горкім дарагога госьця. Мы вітаем цябе, дарагі наш Максімыч.

Рабкор Крук.

9300 кніг за 30 дзён

Беларускае аддзяленьне Дзяржвыдавецтва РСФСР

Максім Горкі карыстаецца найбольшым попытам.

— 9.300 кніг прадана за 30 дзён красавіка.

Гэтыя лічбы лепш за ўсё гавораць аб посьпеху М. Горкага.

Ніводзін з пісьменьнікаў ня можа пахваліцца такім посьпехам. Найбольшы лік твораў Горкага рэалізаваны ў Менскай, Бабруйскай, Віцебскай і Полацкай акругах.

За М. Горкім па посьпеху ідуць Серафімовіч («Поток»), Леонаў («Вор»). Шмат кніг выдавецтвам было прадана ў часе юбілею М. Горкага. Асаблівы попыт быў прад'яўлен на «Мать», «Фома Гордеев», «Мои университеты». Ня менш кніг прадана і з таннай серыі твораў Горкага.

Самы любімы пісьменьнік

Хто самы любімы пісьменьнік? 1.600 чытачоў Менскай Цэнтральнай публічнай бібліятэкі адказваюць:

— Максім Горкі.

У белетрыстычным аддзеле бібліятэкі амаль ніводнай кнігі Горкага: Яны ўсе на руках у чытачоў.

За год творы М. Горкага прачыталі каля 1.000 чалавек.

Галоўны кантынгэнт чытачоў у пушкінскай бібліятэцы—служачыя і вучні. Але найбольшым посьпехам кнігі Горкага карыстаюцца на рабочых ваколіцах Менску. Аб гэтым рачыста заявілі дзесяткі бібліятэк-перасовак, якія забясьпечваюць рабо-

Дапамажэце нам будаваць новае жыцьцё

ДАРАГІ АЛЯКСЕЙ МАКСІМЫЧ!

— Мы, рабочыя шпалернай фабрыкі імя Вароўскага ў Менску з вялікай радасьцю пачулі вестку, што Вы парашылі наведаць наш малады Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. Мы шчыра дзякуем Вас, што Вы не забылі і помніце нас—цяпер вольных грамадзян, якія ідуць па новым шляху да сацыялізму. Вы таксама ўступаеце ў новы сьвет—вольны і шчасьлівы, сьвет, дзе пануе праца, дзе слова і пралетарскі друк гучаць, як прыгожая мэлёдыя, якую ніхто ня ў сіле заглушыць. Мы спадзяемся і просім Вас пабыць больш у нас, адпачыць, каб у далейшым Вы змаглі-б ісьці з намі рука аб руку па новым шляху і дапамагчы нам будаваць новае жыцьцё.

Аютарэвіч, Смольскі, Макарэвіч, Герасімовіч і інш. (усяго 24 подпісы).

Перакласьці Горкага на нацыянальныя мовы

—Максім Горкі—гэта сапраўды адданы, сапраўды пралетарскі мысьліцель і пісьменьнік. Я чытаў яго творы: „Детство“, „Жизнь Клима Самгина“, «Мои университеты». Яны неяк асабліва пакідаюць моцнае ўражаньне, іх неяк па-іншаму запамінаеш, бо ў іх даны тыпы, якія блізкі для нас, рабочых.

Я асабліва запомніў яго твор „Мои университеты“, дзе відно ўсё жыцьцё, увесь цяжкі шлях вялікага пралетарскага пісьменьніка—Горкага.

Пажаданьне маё: 1. Магчымае патаненьне кніг і Горкага, каб яна была даступнай шырокім пралетарскім масам.

2. Пераклад яго твораў на нацыянальныя мовы.

Наборшчык 1-й дзяржнадрукарні М. Гельфанд

Я. КОЛАС АБ ГОРКІМ

У гутарцы з нашым супрацоўнікам, народны паэта Беларусі Якуб Колас падзяліўся сваімі думкамі наконт Максіма Горкага, як пісьменьніка і грамадзяніна.

— У маладыя гады я з захапленьнем чытаў творы М. Горкага,—гаворыць Я. Колас,—мне асабліва падабалася ў яго творах сьвежасьць тэм і своеасаблівасьць іх распрацоўкі. Гэтая шырокая бесшабашная натура басякоў-гэрояў М. Горкага зьяўляецца пратэстам, хоць часамі і пасыўным, супроць існуючага ладу—расійскага самадзяржаўя. У гэтым сэнсе, бязумоўна, вялікая вартасьць твораў М. Горкага, якія спрыялі арганізацыі грамадзкай рэвалюцыйнай думкі і будзілі грамадзкую самасьвядомасьць.

На мяне рабіла вялікае ўражаньне асабліва біяграфія М. Горкага,—гаворыць далей Я. Колас. Тое, што ён вышаў з нізоў і прайшоў цяжкі жыцьцёвы шлях, поўны розных мытарстваў і блуканьняў, пацьвердзіла маю мысль, што сапраўдны талент ня можа загінуць бясьсьледна, што ён павінен прабіць сабе дарогу.

М. Горкі,—гаворыць Я. Колас,—у часы царызму прыхільна адносіўся да адраджэньня прыгнечаных нацыянальнасьцяй. І гэта нам, беларускім адраджэнцам, надавала бадзёрасьці ў нашай цяжкой працы, у атмасфэры агульнага неспачуваньня і варожасьці, у працы, якая вымагала напружанасьці сіл і энэргіі. Гэтым М. Горкі каштоўны для беларусаў і іншых нацыянальнасьцяй, якія толькі дзякуючы Кастрычніку атрымалі магчымасьць свабодна разьвівацца, свабодна будаваць сваю нацыянальную культуру.

Ня хочацца верыць таму, што Максім Горкі, які спачуваюча адносіўся пры царызьме да прыгнечаных нацыянальнасьцяй самадзяржаўнай Расіі, цяпер няпрыхільна аднёсься да таго, каб яго творы перакладваліся на украінскую мову. Хочацца верыць, што гэта толькі чутка, якая ня мае грунту.

П.

Што гаворыць вёска

У кутку кваціста-прыбранай чытальні Цэнтральнага Дому Селяніна сабралася група вясковых хлопцаў. Гутараць аб Горкім. Сёньня ў газэтах было надрукавана, што вялікі пісьменьнік праяжджае праз Менск у Маскву.

—Цікава было-б яго пабачыць, —гаворыць Анатолі Саладух, камсамолец з вёскі Хатляны, Узьдзенскага раёну,—я дык многа яго чытаў... «Буревестник»—вось файная штука... Потым «Дело с застежками», «На дне»—п'еса такая ў яго ёсьць. Хвацка піша гэты Максім Горкі, ліха яго бяры...

—А многа ў вас на вёсцы кніжак Горкага?—пытаюся ў яго.

—Малавата, браток... Ёсьць у хаце-чытальні дзьве-тры, дык іх нарасхват бяруць...

Таму, я-ж кажу, хвацка піша. У яго, можна сказаць, ніжэйшыя клясы апісваюцца, люм... люм... пэн-пралетарыят, разумееш, і потым мова вразумелая, простая.

-- А я, таварышы, ведаеце, як Горкага пачаў чытаць?—падае голас селянін з Крупскага раёну Янка Юдзінец,—я гэта, калі ў арміі быў... Дык, ведаеце, прачытаў у адной кнізе аб тым, што яму цар не дазволіў стаць акадэмікам, хоць яго і выбралі. Дужа мяне гэта зацікавіла. «Ну, думаю, калі так, значыць ён бунтар і рэвалюцыянэр і сьмелы чалавек»... З тэй пары і пачытываць яго кніжкі пачаў... Адну такую цікавую кніжку чытаў, пра рабочых, як яны на дэманстрацыю...

— «Мать»?

— Можа і «Мать»... Зараз не памятую.

С.

Сацыяльны поступ тыпаў М. Горкага

Багатае ўражаньнямі жыцьцё, знаёмства з тысячамі людзей, выключная здольнасьць наглядаць жыцьцё ва ўсіх яго праяўленьнях і ўменьне прабірацца ва ўнутраны сьвет сваіх герояў далі М. Гор-... даньняў і нарысаў ранейшага перыяду творчасьці Горкага прысьвечан ім, але асабліва падрабязную псыхалёгію гэтых тыпаў мы знаходзім у такіх творах, як нарыс „Былые люди“ (том II, поўны збор твораў М. Горкага, 1928 год... ...ла на верхніх ступенях. Яго «Мещане», «Дачники», «Дети солнца» (т. XIV) і «Варвары» досыць яскрава малююць гэту многамоўную, але ня дзейную праслойку расійскага грамадзтва, з усімі яе сумненьнямі і перашчасьцю, друга-...

М. БУХАРЫН.

ЧАГО МЫ ХОЧАМ АД ГОРКАГА

... мінула! Будаўнічая гарачка ідзе ва ўсю. ... падобна на старое. Ухапіць яго ...

жывая—ды якая яшчэ жывая!—душа праглядае скрозь усю доўгую вуглаватую фігуру нашага дарагога юбіляра. Наогул кажучы, не асабліва добра павінен адчуваць сябе чалавек, да якога ўсе прыстаюць з «прыемнай» навінаю «ў цябе, братос, шэсьць дзесяткаў за гарбом». Але Аляксея Максімавіча наўрад ці непакоіць гэта: дальбог, яму ніхто шасьцідзесяці гадоў па выглядзе ня дасьць, назваць яго «паважным дзядуляй» не павернецца самы растаропны і разьвязаны язык. Нават тое, што ў яго ёсьць унучка, здаецца парадоксам або выдумкай фашысцкіх фатографаў—да таго ўсе мы прывыклі ўспрыймаць Горкага, як маладую жыватворчую сілу.

Я зараз не хачу пісаць ні аб вялізных заслугах Горкага, ні аб яго хістаньнях і памылках, ні аб яго сусьветным літаратурным імені. Я хацеў сказаць толькі некалькі слоў аб тым, **чаго мы хочам ад Горкага**. Ад Горкага, як вялікага пралетарскага мастака, **як нашага** пісьменьніка.

Горькі—**калектывісты**, ён адчувае масу, рытм яе жыцьця, яе барацьбы, яе працы, дыханьне клясы, пароду вялікіх чалавечых глыбаў. Раньні пэрыяд яго творчасьці, пэрыяд бліскучых расійскіх лацароні, Мальваў і Чалкашоў, з усімі іх жыва апісанымі лахманамі і «незалежнасьцю погляду»—даўно мінуў, хоць і гэты пэрыяд у творчасьці Горкага зьдзіўляў жыхароў грувкіх балот—«дзяржавы Расійскае» і адыгрываў вялізную рэвалюцыйную ролю. Горкі—мастак, які **ведае масу**. Горькі—**прапаведнік культуры і працы**. Ён прывык цэніваць і паважаць працу больш за ўсё на сьвеце. Бадай ніхто так не адчувае ўвесь патас творчае працы, як Горькі, ніхто так не адчувае вялізнага рэвалюцыйнага, ператваральнага значэньня працы, як гэты пралетарскі пісьменьнік. Нават яго кастрычнікавыя памылкі (ня супроць ночы аб іх гаварыць) тлумачыліся тым, што мастак бачыў і вельмі **адчуваў** «издержки революции», якія хавалі ад яго струменямі крыві і стогнамі разрухі перспэктывы творчага будучага.

Горкі—**змагаеньнік з мяшчанствам**, які мае тут вельмі салідны стаж.

Горкі—надзвычайны наглядальнік, знаўца жыцьця, з дапытлівымі вачыма, з рукамі вельмі заграбушчымі ў адносінах да «матар'ялаў»: ён накапіў вялізны жыцьцёвы і мастацкі вопыт, ён разьвіў у сабе непараўнальную здольнасьць пралазіць у жыцьцё, усаджваць «зубы ў сьвятую мішэнь»: яго літаратурныя тыпы—гэта жыцьцё, а не ходулі, тоны, а не разьлітая фарба; румянец, а не румяны; праўда, а ня вітлівая фальш.

Вось такі нам і патрэбен зараз больш, чым калі-б там ні было, патрэбен да зарэзу!

...вага палатна гэтай вялікай эпохі.

«Гэрой» нашай гісторыі, гэта, перш за ўсё—**маса**. А хто ў нас, як трэба, гэту масу падае ў літаратуры? Раз, два—і абліцыўся. Як у малярстве з усіх сіл напіраюць на «правадыроў» («іконаграфія»—хоць і дрэнная—расплядзілася ў нас на ўсе бакі «на яць»), так і ў літаратуры «гэроі» займаюць пераважнае месца перад «патоўпам». І зноў: справа зусім ня ў тым, каб маляваць нейкую агульную, бясцветную, аднавокую «істоту». «Маса» ёсьць пэўнае арганічнае адзінства **рознастайных тыпаў**. Каб даць масу, трэба ўмець бачыць, наглядаць, ведаць. Мы крычым: «Даеш масу». А водгукаў мала.

Вялікая будаўнічая работа, якая разгортваецца ў нашай краіне, зусім ня выключае дэ-факта новага мяшчанства, якое часамі вельмі рувавы, кап яшчэ шпарчэй узяцца за работу,—хіба гэта было-б кепска?

А ў нас? Ужо калі завыюць, дык завыюць. Сабачыя завулкі. Праточныя завулкі, Лявікі Ройтшванецы (апошні раман Эрэнбурга),—дыхаць нельга! Размазваць гэтакую бязідэйную, нудную, зусім няправільную ў сваёй аднабокасьці літаратурную блявоціну, гэта справа непадыходзячая. Гэта не барацьба і ня творчасьць, і не літаратура: гэта—вытворчасьць зялёнага суму для мёртвых людзей.

Калі-б у нас яшчэ была добрая крытыка. А то яна яшчэ-ж не нарадзілася. У нас больш крыкуноў, якія ў момант выкрываюць любы ўхіл. Дый пісьменьнікі, як ня раз мне прыходзілася ўжо адзначаць, «самі сябе крытыкуюць», замест таго, каб займацца, у першую чаргу, сваёй уласнай справай, г. зн. вывучаць жыцьцё і яго паказваць.

— Перачытваецца дзесяткі раз „Мои университеты", „Жизнь Клима Самгина", «Дело Артамоновых», „Мать", „Детство".

— Максім Горкі—любімейшы пісьменьнік працоўнай інтэлігенцыі, сялян і дзяцей—аб гэтым гавораць шматлікія водгукі чытачоў Цэнтральнай Пушкінскай бібліятэкі ўсіх нацыянальнасьцяй.

Шмат добрага ў нас ужо нараджаецца. Але мы можам усё-ж сказаць, што літаратурная «зямля наша» хоць і не вялікая і не абільная, «але парадку ў ёй няма».

Згодна ўсіх сваіх даных, Горкі можа запоўніць вялізны прабел. Яго, як свайго мастака, чакае наш Саюз, наша рабочая кляса і наша партыя, з якой Горкі быў зьвязан на працягу многіх і многіх гадоў. Вось чаму мы чакаем прыезду Горкага: ён-жа едзе да нас на работу, вялікую, добрую, слаўную работу!

...жуазную, давала многа матар'ялу для такога быта пісьменьніка, як Горкі, які сам вырас на рубяжы дзьвёх эпох іданёс свой рэдкі талент да трэцяй,—эпохі сацыялістычнага будаўніцтва. Ён наглядаў людзей ад самых нізоў да верхавіны, і для ўсіх прадстаўнікоў кожнай чалавечай праслойкі ў яго знайшліся і свае словы і свае фарбы. І вось перад намі мастацкая галерэя незабываных тыпаў, якія стаяць на розных ступенях сацыяльнай драбіны, але аднолькава цікавых кожны пасвойму. На творах Горкага наша моладзь зможа зразумець усю царскую Расію, а тыя, хто добра памятаюць яе, прачытаўшы Горкага, лішні раз успомняць яе ёядобрым словам.

Самаю першаю ступеньню драбіны ці проста падножжам яе зьяўляюцца вядомыя «горкаўскія басякі», з якімі ён вышаў на літаратурную дарогу. Цэлы рад апавя... біны, мы бачым яскравыя тыпы люмпэн-пралетарыяту, адпады капіталістычнага грамадзтва, яго скарыстаны і выціснуты да апошняй магчымасьці рабочы матар'ял, засуджаны на звальваньне чалавечага сьмяцьця.

Адной толькі ступеньню вышэй за іх стаяць такія дэклясаваныя людзі, як гэроі нарысаў «Челкаш» (т. І), «Васька Красный» (т. III), «Прохожимец» (т. II) і інш., пакалечаныя «культураю», азлобленыя рвачы жыцьця, што жывуць толькі сёнешнім днём, але ўжо заўтрашнія кандыдаты начлежкі мешчаніна Кастылёва, ці „ротмістра» Кувалды. На іх ужо з відам пекаторай перавагі павінны паглядаць такія «уласьнікі» прылад вытворчасьці, як саматужнікі-рамесьнікі з Зарэчча ў «Городке Окурове» (т. VIII).

Шмат сваёй увагі Горкі ўдзяляў і расійскай інтэлігенцыі, якая сталася і прадракла заўчасную літаратурную старасьць таму, хто нядаўна спраўляў свой 35-гадовы юбілей пісьменьніка. Раман «Жизнь Клима Самгина» (т. XX)—гэта гісторыя расійскае інтэлігенцыі, якая, любуючыся сабою, прагледзела рост пралетарыяту, не зразумела яго ў большасьці сваёй і аказалася з бартом жыцьця.

Але вось перад намі прадстаўнікі шматмільённай масы сялянства, якое царскі ўрад трымаў у цемнаце, каб яно не прачнулася, каб яно ўсяго і ўсіх баялася, і таму вёска сама-па-сабе заставалася бездапаможнай. Але горад будзіць вёску, і сама яна, прагрэсыўна бяднеючы, выкідвала сваю беднату ў горад, на фоне якога асабліва яскрава выяўляецца дробна-буржуазная псыхалёгія сялянства. Земляроб Гаўрыла («Челкаш») дрыжыць перад праменьнем пражэктара, які шукае кантрабандыстых, але ня спыняецца перад спробаю забіць «Челкаша» з мэтаю грабяжу, каб паправіць сваю гаспадарку. Мужыкі з «Мальвы» (т. II) нават на моры ўзіраюцца з свайго сялянскага пункту погляду. «Калі-б гэта ўся зямля была, ды чорназем-бы, да заараць-бы».

Горад падпарадкуе свайму ўплыву гэтых выхадцаў з вёскі і яны, паступаючы на фабрыкі і заводы, становяцца напаўсялянамі, напоўрабочымі, бо не парываюць яшчэ зусім з сваёй сялянскай складкай розуму, але і не застаюцца ўжо глухімі і чужымі да інтарэсаў рабочай клясы. Такі Леўшын («Враги», т. XV) і Рыбін («Мать», т. VII). Гэтыя пераходныя тыпы з асаблівай любасьцю апісаны Горкім, які сам перажыў пакуты пэрыяд пераходу ад народніцтва да сацыял-дэмакратыі.

І, нарэшце, яшчэ адзін від тыпаў. Гэта—рабочыя. Калі ў п'есе «Мещане» Горкі вывеў рабочага Ніла, як адарваную няжывую ідэю, дык ужо у «Мордовке» малюе актыўнага ўдзельніка руху рабочага Макава. Праўда, ён паказан на фоне асабістых, а не грамадзкіх перажываньняў, але адчуваецца, што гэта барацьбіт. У п'есе «Враги» можна ўжо наглядаць барацьбу клясаў, на што ў свой час зьвярнуў сваю ўвагу і Плеханаў, які лічыў гэту п'есу выдатным мастацкім творам. Але найбольш каштоўным зьяўляецца раман Горкага «Мать», дзе ў асобе Паўла Уласава аўтар даў тып рэвалюцыянэра барацьбіта; сюжэтам для раману паслужылі сапраўдныя падзеі на Сормаўскім заводзе ў 1905 годзе, якія закончыліся вядомым працэсам у судзе, дзе рабочы Заломаў сказаў гістарычную прамову.

Кастрычнікавая рэвалюцыя дала Горкаму шмат матар'ялаў, але яму не надана яшчэ мастацкая форма. Мы пакуль што нічога ня маем, але пераконаны, што савецкі чытач яшчэ прачытае аб вялікіх падзеях Кастрычніка ў годным іх мастацкім творы М. Горкага. **А. Ст.**

АБ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРНАЙ, МАСТАЦКАЙ І ТЭАТРАЛЬНАЙ КРЫТЫЦЫ

(Рэзалюцыя бюро ЦК КП(б)Б)

1. На падставе агульнага ўздыму народнай гаспадаркі і культуры БССР назіраецца шпаркі рост беларускай мастацкай літаратуры і мастацтва наогул (тэатр, музыка, кіно), а таксама значны рост літаратуры і мастацтва другіх нацыянальнасьцяй (яўрэяў палякаў), таму літаратура і мастацтва пачынае адыгрываць больш значную ролю ў грамадзкім жыцьці працоўных мас БССР і ў працы па іх культурным выхаваньні.

Клясава-выхаваўчая роля мастацтва і мастацкай літаратуры ўсё яшчэ зьяўляецца недастаткова вялікай і невыстарчальнай для таго тэмпу культурнага росту, які зараз патрэбен краіне пралетарскай дыктатуры ў інтарэсах пасьпяховага сацыялістычнага будаўніцтва. Гэта клясава-выхаваўчая роля літаратуры і мастацва будзе павялічвацца больш шпаркім тэмпам пры ўмовах, калі ў літаратуры і мастацтва будуць узрастаць яе сугучнасьць эпосе пралетарскай дыктатуры, калі яна будзе больш выразна адлюстроўваць нашу эпоху, эпоху дыктатуры пралетарыяту, нашу барацьбу за сацыялістычнае грамадзтва, гэроіку рэвалюцыі, працэс стварэньня сацыялістычнага грамадзтва і новага чалавека ў клясавай барацьбе і ў будаўніцтве, калі літаратурная і мастацкая творчасьць будзе прасякнута сацыялістычнай сьвядомасьцю і марксысцкім сьветапоглядам. Садзейнічаць гэтаму зьяўляецца першачарговай задачай кожнага камуністага, кожнага рэвалюцыянэра, асабліва працуючых у галіне літаратуры і мастацтва.

2. Шпаркі рост беларускага мастацтва і літаратуры стаў магчымым толькі ў выніку перамогі кастрычнікавай рэвалюцыі, утварэньня дыктатуры пралетарыяту і поўнага ліквідаваньня нацыянальнага прыгнечаньня народаў. Далейшае павялічэньне росту літаратуры і мастацва народаў БССР магчыма толькі пры далейшых посьпехах сацыялістычнага будаўніцтва. Лёс літаратуры і мастацтва народаў БССР цесна зьвязаны з лёсам сацыялістычнага будаўніцтва і пралетарскай рэвалюцыі. Сучасныя дасягненьні беларускай мастацкай літаратуры вызначаюцца ва ўтварэньні кадраў пісьменьнікаў, творчасьць якіх сугучна нашай эпосе, у набліжэньні да сучаснасьці старых пісьменьнікаў, на наяўнасьці каштоўных як па зьмесьце, так і па форме літаратурных твораў, у буйнейшых дасягненьнях у літаратурнай форме, у выяўленьні новага пісьменьніцкага маладняка з рабочых і сялян, у павялічэньні тыражу літаратурных твораў, у павялічэньні кадру чытачоў з пралетарыяту, сялянства—рабоча-сялянскай моладзі.

Але ў той самы час, калі ўзрост беларускай прамысловасьці, культурны ўздым вёскі і павялічэньне культурнасьці, арганізаванасьці пралетарыяту і ролі сялянскай беднаты, спрыяюча дзейнічаюць на рэвалюцыйнае разьвіцьцё мастацтва і літаратуры,—у той самы час на другім канцы, у сувязі з павялічэньнем ролі кулака ў апошнія гады, узростам гарадзкой дробнай буржуазіі, а таксама і з прычыны невыстарчальнай працы па выхоўваньні пісьменьніцкага маладняка, сярод паасобных пісьменьнікаў пачаліся хістаньні, адзначылася з боку некаторых пісьменьнікаў набліжэньне да гэтых пластоў насельніцтва, гэта вывілася ў паяўленьні паасобных твораў чужых сучаснасьці, а падчас варожых дыктатуры пралетарыяту, пралетарскаму сьветапогляду і працоўным масам. Нашай задачай у галіне мастацкай літаратуры зьяўляецца ўсямерна садзейнічаць разьвіцьцю творчасьці пісьменьнікаў, якія становяцца ці ўжо сталі на глебу пралетарскай клясавай барацьбы, набліжаць да пралетарыяту тых, хто хістаецца, асабліва з літаратурнага маладняка, і весьці рашучую барацьбу з праяўленьнямі ў літаратуры новабуржуазных і кулацкіх імкненьняў, упадніцтва і г. д.

3. Марксысцкая крытыка павінна адыгрываць вялізарную ролю ў справе выхоўваньня пісьменьнікаў, паглыбленьня іх марксысцкага сьветапогляду, дапамагаючы ім стаць у творчасьці на шлях пралетарскай літаратуры. Марксысцкая крытыка павінна весьці няўхільную барацьбу з клясава-варожымі пралетарыяту і сялянскай беднаце плынямі ў літаратуры, з упадніцтвам і арганізоўваць чытача і гледача вакол рэвалюцыйнай літаратуры і мастацтва, растлумачваючы як сацыяльна-грамадзкі, так і фармальна-мастацкі сэнс літаратурных і мастацкіх твораў.

Аднак-жа сучасны стан беларускай марксысцкай крытыкі ў галіне літаратуры і мастацтва зьяўляецца нездавальняючым. На шляху стварэньня марксысцкай крытыкі маецца рад перашкод, паміж якімі асноўнымі зьяўляюцца:

а) амаль што поўная адсутнасьць марксысцкіх крытыкаў у радзе старэйшага пакаленьня беларускіх пісьменьнікаў.

б) невыстарчальнасьць выкладаньня гісторыі і сацыялёгіі мастацтва ў вышэйшых навучальных установах для падрыхтоўкі сталых літаратуразнаўцаў і амаль што поўная адсутнасьць дасьледчай працы марксыстых у галіне беларускай літаратуры.

в) недастатковае прыцягненьне да літаратурнай і мастацкай крытыкі найбольш кваліфікаваных у гэтых галінах камуністых і невыстарчальны культурны ўзровень і недастатковая марксысцкая, а падчас і літаратурна-мастацкая падрыхтаванасьць маладых марксыстых, што працуюць у галіне літаратурнай і мастацкай крытыкі.

Таму беларуская літаратурная і мастацкая крытыка не адыгрывае ў сучасны момант той ролі, якую яна павінна і магла-б адыгрываць як у адносінах да літаратуры і мастацтва, таксама і ў справе арганізацыі шырокіх пластоў працоўных вакол літаратуры і мастацтва.

4. Пры невыстарчальным разьвіцьці беларускай марксысцкай крытыкі часам ацэнка буйнейшых літаратурных і мастацкіх зьявішч пераходзіць у рукі немарксыстых, якія не разумеюць сучаснай эпохі і гых сацыяльных зьявішч, якімі выклікана тая ці іншая плынь у літаратуры. Ідэалістычны эстэтычны падыход да літаратурных і мастацкіх твораў, які часта яшчэ мае месца ў беларускай крытыцы, ня можа садзейнічаць рэвалюцыйнаму разьвіцьцю беларускай літаратуры і накіроўвае яе на ілжывы шлях адрыву ад сучаснасьці і сацыялістычных задач краіны. Эклектызм, які часам выдаецца за марксызм, таксама вельмі дрэнна адбіваецца на літаратуры. Усё гэтае, узятае разам, часам садзейнічае нацыяналістычным тэндэнцыям і «групавому» падыходу (беспадстаўнае кваліфікаваньне паасобных пісьменьнікаў, як надта блізкіх пралетарскай літаратуры, ці чужых нам на падставе вырваных радкоў кантэксту паасобнага твору пісьменьніка, беспадстаўнае кваліфікаваньне ці дэкваліфікаваньне мастацкіх дасягненьняў таго ці іншага пісьменьніка і г. д.). Усім гэтым зьявішчам павінна быць абвешчана рашучая барацьба.

5. Канстатуючы значнае разьвіцьцё нашых нацыянальных тэатраў як з боку палепшэньня рэпэртуару, так і з боку мастацкіх дасягненьняў, а таксама посьпехі Белдзяржкіно, бюро ЦК КП(б)Б адзначае, што ў адносінах да іх наша тэатральная і кіно крытыка як у газэтах, так і ў часопісях толькі ў нязначнай меры выканала сваю задачу.

Гэта адмоўна адбіваецца як на росьце гэтых галін мастацтва, так і на выхаваньні тэатральнага і кіноглядача. Значную ролю ў тэатральнай і кіно-крытыцы павінна адыгрываць масавая рабочая крытыка як у насьценгазэтах, так і на асобных сходах па абгаварэньні новых мастацкіх твораў (тэатральных і кіно-пастановак) пры грамадзкіх праглядах, на сходах глядачоў, у рабочых клюбах і г. д., амаль што адсутнічае праца рабкораў і селькораў у гэтай галіне.

6. У мэтах разьвіцьця марксысцкай літаратурнай і мастацкай крытыкі, садзейнічаючай разьвіцьцю савецкай літаратуры і мастацтва, бюро ЦК КП(б)Б прапануе:

а) Наркамасьветы, АПА і Аддзелу Друку стварыць умовы, спрыяючыя падняцьцю культурнага ўзроўню, палепшаньню марксысцкага і літаратурнага мастацкага выхаваньня маладых пісьменьнікаў і крытыкаў. У прыватнасьці лічыць мэтазгодным у бліжэйшы час арганізацыю Дому Пісьменьнікаў для ўтварэньня ўмоў адпаведнай выхаваўчай літаратурнай працы.

б) Даручыць рэдакцыям газэт і часопісаў палепшыць аддзелы літаратурнай і мастацкай крытыкі, прыцягваючы да гэтай працы побач з спэцыялістымі-пісьменьнікамі і крытыкамі, камуністых, працуючых на культурнай рабоце ці маючых імкненьне да літаратурных і мастацкіх спраў.

в) Наркамасьветы больш рашуча прыступіць да выкананьня пастановы ЦК партыі па ўтварэньні нацыянальнага па форме і пралетарскага па зьмесьце тэатральнага і кіно-рэпэртуару.

г) Лічыць неабходным утварэньне рабочай тэатральнай і кіно-крытыкі праз прыцягненьне рабочага кіно і тэатральнага глядача і рабкораў да абгаварэньня тэатральных і кіно-пастановак як у прэсе, так і на паасобных нарадах пры рабочых клюбах і пры грамадзкіх праглядах.

7. Маючы на ўвазе, што ў БССР сялянскія пісьменьнікі і ў будучым будуць займаць значнае месца ў беларускай літаратуры, беларуская літаратурная крытыка павінна дапамагаць ім зжываць іх антыпралетарскія ўхілы дзеля таго, каб іх больш зьвязаць з задачамі пралетарскай дыктатуры і імкненьнямі пралетарыяту і сялянскай беднаты. Сялянская літаратура, як асобная мастацкая плынь, мае ўсе даныя для таго, каб існаваць у пралетарскай дзяржаве. Таму задачай марксысцкай крытыкі зьяўляецца не барацьба супроць сялянскіх плыняў, а садзейнічаньне такому разьвіцьцю сялянскай літаратуры, каб яна была прасякнута большай сьвядомасьцю неабходнасьці моцнага саюзу рабочае клясы і сялянства і энтузіязмам эпохі сацыялістычнага будаўніцтва.

8. Даручыць аддзелу друку зрабіць асобны даклад аб становішчы яўрэйскай і польскай літаратуры і крытыкі.

Хлородонт

мятная зубная паста придает зубам белизну, уничтожает дурной запах изо рта, уничтожает некрасивый налет на зубах

Неабходна курсаваньне аўтабусаў у лягэры

У сувязі з выхадам вайсковых часьцей у лягэры, неабходна зараз-жа прыняць усе крокі, каб палепшыць сувязь лягэрнікаў з горадам. У першую чаргу тут павінна быць ініцыятыва менскага аўтатранспарту. Нам яшчэ не вядома, якія крокі аўтатранспарт у гэтым напрамку прымае, але будзе добра, калі мы раней падумаем аб тым, што неабходна наладзіць аўтабусныя зносіны з лягэрам.

Гэта дасьць, папершае, магчымасьць культурным сілам г. Менску без усялякіх затрудненьняў наведваць лягэр часьцей, падругое—рабочыя арганізацыі будуць таксама мець магчымасьць без перашкод наведваць лягэр і, патрэцяе, Менаўтатранспарт будзе мець матар'яльныя выгады.

Курсаваньне аўтабусаў да лягэраў неабходна.

Лягэрнік.

Юбілей кас ашчаднасьці

Рост ліку ўкладчыкаў

За тыдзень з 15 па 22 мая ў сувязі з юбілеем кас ашчаднасьці ўступіла новых укладчыкаў: па **Гомельскай акрузе** *902 з 24.000 руб. укладаў, агульны прыліў укладаў даў 92.700 руб.; па* **Магілеўскай акрузе** *—1205 чал., якія ўнесьці 44.200руб., агульны прыліў—138.000 руб.; па* **Полацкай акрузе** *—255 новых укладчыкаў з сумай укладаў—15.000 руб.*

Да пабудовы фабрыкі штучнага шоўку

Тэхвічная нарада пры ВСНГБ разглядзела будаўнічы праект фабрыкі штучнага шоўку, прадстаўлены калектывам інжынэраў фабрыкі штучнага шоўку ў Маскве. Праектам прадугледжваецца пабудова 26 цэхаў з карыснай плошчай у 10.630 кв. мэтраў. Агульная кубатура ўсіх будынкаў фабрыкі роўна 90.091 куб. мэтраў з коштам работ у 1.591.458 руб. Палову выпусканай фабрыкай пражы мяркуецца афарбоўваць на месцы. Агульны кошт пабудовы фабрыкі вызначаецца ў суме звыш 6 млн. руб. Праект у асноўным прызнаны здавальняючым і накіраваны ў Маскву ў вышэйшую тэхвічную ўправу.

На Кёльнскую выстаўку

ЦП саюзу друкароў Беларусі пастанавіла камандыраваць на кёльнскую выстаўку друку рабочага друкара першай дзяржэдрукарні тав. Розмана.

600 чалавек ліквідавалі няпісьменнасьць

Па многіх саюзах і Жактах адбыўся выпуск пунктаў па ліквідацыі няпісьменнасьці. Паводле няпоўных даных пункты выпусьцілі каля 600 чалавек, якія ліквідавалі сваю няпісьменнасьць.

Дайце скураныя рукавіцы

Рукавіцы ў нас брэзэнтавыя. Пры гашэньні вапны апошняя прасякае наскрозь рукавіцы і разьядае рукі. Мы ня раз ужо гаварылі аб гэтым адміністрацыі, просячы замяніць брэзэнтавыя рукавіцы скуранымі, але ўсё канчаецца абяцанкамі.

— Дамо, дамо,—заўтра, пасьлязаўтра, але дамо.

А рукі разьядаюцца кожны дзень.

Няхай возьмуць гэтае пад увагу кіраўнікі пабудовы дому на 70 кватэр па Унівэрсытэцкай вул.

Рабочыя.

Мэбля недаступна рабочым і служачым

ЦІ ТОЛЬКІ Ў ДАРАГОЎЛІ МАТАР'ЯЛАЎ СПРАВА?

Рабочым, служачым і нават спэцыялістым, якія атрымліваюць нармальную спэцстаўку, мэблі набыць даволі цяжка—яна вельмі дорага каштуе. Так, на складзе Лесбелу крэсла каштуе 6 р. 35 к., буфэт—110 р., шкафы да 90р. і г. д. Мала дапамагае ў гэтых адносінах і крэдыт. Апрача каротка-тэрміновасьці ён яшчэ цяжкі і тым, што пры пакупцы неабходна ўнесьці значны аванс—30 % кошту мэблі.

На менскім заводзе «Дрэваапрацоўшчык», які зьяўляецца галоўным пастаўшчыком мэблі, нашаму супрацоўніку дарагавізну мэблі растлумачылі, галоўным чынам, павышэньнем цэн на сырэц. Нехват адчуваецца ў дзераве першага гатунку і цэлым радзе іншых матар'ялаў, як унутраныя замкі, якіх амаль на рынку няма. Гэтыя матар'ялы прыходзіцца набываць у саматужнікаў і пераплачваць вялікія грошы.

Завод «Дрэваапрацоўшчык» выпрацоўвае каля 200 відаў мэблі і інш. рэчаў. Неабходных варштатаў і прыстасаваньняў няма. Высокія і розныя накладныя выдаткі. Усё гэта значна ўздымае цану гатовага фабрыкату.

У цяперашні момант бядзецца работа па перэабсталяваньні заводу, якое ў кастрычніку бягучага году будзе скончана. Ен будзе выпускаць прадукцыі на 600 т. руб. у год замест цяперашніх 250 тыс. р. На заводзе арганізуецца масавая стандартызаваная вытворчасьць мэблі. Гэтыя мерапрыемствы дадуць магчымасьць удзешавіць кошт мэблі на 10—15 проц.

Адміністрацыя заводу «Дрэваапрацоўшчык» лічыць, што тэрмін крэдытаваньня на мэблю ў 4 месяцы невялікі. Неабходна яго працягнуць да 6 месяцаў.

МЕНСК

Тав. Чарвякоў—чырвонаармейцам

Чырвонаармейцы і паліткамсклад чырвона-стандартнага стралковага палку прыслалі старшыні ЦВК БССР тав. Чарвякову запрашэньне на адкрыцьцё лягэраў яго імя ў Барысаве, якое адбудзецца сёньня. Тав. Чарвякоў наслаў чырвонаармейцам і кампалітскладу палку наступную прывітальную тэлеграму. „Прыехаць на адкрыцьцё лягэраў ня маю магчымасьці. Шчыра вітаю адкрыцьцё лягэрнай працы. Жадаю посьпеху".

Рабочая дэлегацыя ў чырвонаармейскія лягэры

Сёньня раніцай на адкрыцьцё чырвонаармейскіх лягэраў у Чырвоным Урочышчы выяжджае рабочая дэлегацыя Менску з 50 чалавек. Ад ЦСПСБ у дэлегацыю ўваходзяць т. т. Іоаеў, Розін, Кулан, Гурэвіч і інш.

Менскія бульвары чакаюць радыё

Рад моцных гучна-гаварыцеляў, якія добра абслугоўваюць плошчы Менску ў часе дэманстрацый, зараз ляжаць недзе ў закутках установаў і бязьдзейнасьці.

А на бульварах Менску шмат працоўных сядзяць і сумуюць. Між тым, КАЛІ-Б УСТАНАВІЦЬ НА КОЖНЫМ БУЛЬВАРЫ ХОЦЬ-БЫ ПА АДНЫМ ГУЧНА-ГАВАРЫЦЕЛІ, многія тысячы рабочых, работніц і служачых маглі-б пачуць па радыё лекцыі, канцэрты, опэры і інш. Маглі-б забаўляцца і дзеці.

МЫ ЧАКАЕМ, ШТО СКАЖА ПА ГЭТЫМ ПЫТАНЬНІ КУЛЬТАДДЗЕЛ ЦСПСБ І КАМГАС?

Сёньня абсьледваньне дэпутатамі гарсавету мясных і хлебных крам

Сёньня 20 дэпутатаў Менскага гарсавету, члены каапэрацыйнай сэкцыі, зробяць абсьледваньне прыватных мясных і хлебных крам. Мэта абсьледваньня—азнаёміцца з санітарным становішчам крам, а таксама праверыць, наколькі выконваюцца пастановы аб цэнах на мяса і хлеб.

Шлюпачны паход Смаленск-Сэвастопаль

Каманда таварыства „Дынама" шлюпачнага паходу Смаленск-Сэвастопаль прыбыла ў гор. Кіеў 25 мая, адкуль выступае ў далейшае плаваньне 27 мая. Ня гледзячы на дрэннае надвор'е, уся каманда здаровая і бадзёрая.

Новы дом на 12 кватэр

Прэзыдыум гарадзкога савету пастанавіў пабудаваць у Менску новы дом для рабочых на 12 кватэр. Т. т. Пасынкоўскаму і Шчацько даручана ў трохдзённы тэрмін падшукаць пляц для дому. Да будаўнічых работ будзе прыступлена ў гэтым годзе.

— ЗАМЕЖНАЯ КАМАНДЫРОЎКА ПРАФ. ГАЙДУКОВА. 30 мая ў гор. Бонэ (Нямеччына) адбудзецца зьезд нямецкіх батанікаў, на які атрымаў пэрсанальнае запрашэньне праф. Н. М. Гайдукоў. У часе свайго прабываньня за мяжою праф. Гайдукоў будзе рабіць свае навуковыя досьледы ў Бэрліне па пытаньні марфалёгіі і фізыялёгіі расьлін. Усяго праф. Гайдукоў прабудзе за мяжою два месяцы.

СНК пастанавіў забараніць установы для гульняў

МЕНСКАЕ ЛЁТО БУДЗЕ ЗАКРЫТА

СНК пастанавіў забараніць адкрыцьцё ўстаноў для гульняў у карты, рулетку, лёто і для іншых гульняў.

Акруговым выканаўчым камітэтам запрапанавана закрыць усе памянёныя ўстановы, якія знаходзяцца на іх тэрыторыі.

Радыё-перадача

28-га, панядзелак

6-00—6-30—Гутарка з рабселькорамі: 6-30—7-10—Беларуская радыёгазэта, 7-10—7-40—Гутарка Галоўсацстраху, 7-40—8-10—Як паступіць у рабфакі, прафтэхшколы, 8-10—10-00—Канцэрт.

29-га, аўторак

6-00—6-30—Гутарка цэнтральнага бюро краязнаўства; 6-30—7-10—Беларуская радыё-газэта; 7-10—7-40—Гутарка „Аб дзяржаўных пазыках"; 7-40—8-10—Эспэранто радыё-газэта; 8-10—10-00—Трансляцыя.

Паведамленьні

— У нядзелю, 27-га мая, роўна а 11 гадзіне дня адбудзецца агульны зачынены сход яч. КП(б)Б Белпэдтэхнікуму з наступным парадкам дня:

1. Вынікі праверкі партнагрузкі.
2. Выбары дэлегатаў на райпарткан-фэрэнцыю.
3. Бягучыя справы.

Яўка членаў і кандыдатаў партыі абавязкова.

Адказны рэдактар Ял. АСЬМОЎ

Тэатр і кіно

Мингостеатр | Со вторника 29 мая ГАСТРОЛИ ансамбля артистов ГОСУД. АКАДЕМ. МОСКОВСКОГО МАЛОГО ТЕАТРА

При участии заслуж. арт. В. Н. ПАШЕННОЙ, В. О. МАССАЛИТИНОВОЙ, Н. К. ЯКОВЛЕВА, П. Ф. КОСТРОМСКОГО, В. Р. ОЛЬХОВСКОГО.

Вторник, 29 мая БЕЗ ВИНЫ ВИНОВАТЫЕ | Среда, 30 мая ЛЮБОВЬ ЯРОВАЯ | Четверг, 31 мая ИДИОТ Достоевского

Открыта предварительная продажа билетов в кассе театра ежедневно с 12—2 ч. и с 5—9 час. вечера. В раб. кассе—с 11 с пол. до 2 ч. и с 4—6 час. вечера. Начало в 8 с пол. час. вечера. Уполномоч. Р. Р. Олькеницкий.

ЛЕТНИЙ театр сада «ПРОФИНТЕРН» | Московский театр сатиры | ПОСЛЕДНЯЯ ГАСТРОЛЬ

Воскресенье, 27 мая „ВРЕДНЫЙ ЭЛЕМЕНТ"

Билеты от 20 к. до 1 р. 40 к. В раб. кассе с 11 с пол. час. утра и в кассе сада с 6 с пол. час. веч. Начало в 9 ч.

Кіно-тэатр „Культура" | Ад пятніцы, 25 мая—апошнія 3 дні. Грандыёзны мастацкі фільм Маска сарвана (ЦЕНІ БЭЛЬВЭДЭРА). Каса адчынена з 5 г. 30 м.

КІНО ... ЭКСПРЭС ...

Пом. ЦИРКА | Сегодня и ежедневно с 10 час. утра до 11 ч. веч. ОТКРЫТА передвижная научно-показательная ЗООВЫСТАВКА ЖИВЫХ ЗВЕРЕЙ ГАМБУРГСКОГО ЗООЛОГИЧЕСКОГО САДА. МАССА ЗВЕРЕЙ и ПТИЦ

Экскурсия допускаются со скидкой по отношению экскурсбюро. Кормление зверей—в 8 час. вечера

УЗВЫШША

26 траўня 1928 г. споўнілася два гады існаваньня Беларускага Літаратурна-Мастацкага Згуртаваньня „Узвышша"

28 траўня а 7-й гадзіне ўвечары ў залі Інбелкульту адбудзецца адчынены сход „Узвышша", прысьвечаны гэтай гадавіне

ПРЭЗЫДЫУМ „УЗВЫШША"

СЁНЬНЯ, ... У ГАРАДЗКІМ

ТАРЫ"

Кіно „Інтэрнацыянал"

Ад 22 мая—працяг 2-й і 3-я заключная сэрыя

„ПЛЯМА ЗЛАЧЫНСТВА" кінорамап у 12 част.

Дзяржаўнае Выдавецтва Беларусі

Вышлі з друку і прадаюцца

ва ўсіх кнігарнях Белдзяржвыдавецтва, кооперацыі, у кіосках «Кніга Вёсцы» і на чыгуначных станцыях БССР у кіосках «Контрагэнцтва Друку»

НАСТУПНЫЯ КНІГІ

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ:

1. Вольфсон С. Я.—За марксызм. Стар. 242, цана 2 р. 20 к.
2. Замоцін І. І. праф.—Мастацкая літаратура ў школьным выкладаньні, в. II, стар. 107, цана 90 к.
3. Расійска-беларускі слоўнік.—Некрашэвіч і Байкоў. Стар. 728, цана 4 р. 50 к.
4. Янка Купала ў літаратурнай крытыцы, зборн. артыкулаў. Стар. 259, цана 2 руб.
5. Серада І. М.—Вэтэрынарыя і заогігіена, кн. II. Стар 384, цана 3 р.
6. Ніжановіч—Крык працы, апавяданьні. Стар. 66, цана 35 к.
7. Беларуская сялянска-рабочая грамата. Стар. 54, цана 25 к.
8. Суднія.—Як людзі заваявалі паветра. Стар. 56, цана 45 к.

Бібліятэка школьніка.

1. Язэп Вір.—Маленькі балагол. Стар. 47, цана 25 к.
2. Ферафонтава.—Апавяданьне прыгоннай бабулькі. Стар. 27, цана 20 к.
3. Баршава.- Лявонка ва вёсцы. Стар. 27, цана 20 к.
4. Юныя героі. З малюнкамі. Стар. 24, цана 25 к.

Дзіцячая.

1. Працавітая дзяўчынка. З малюнкамі. Стар. 16, цана 22 к.
2. Амічыс.—Як дзяўчынка выратавала поезд. Стар. 16, цана 15 к.
3. Нашы прыяцелі. З малюнкамі. Цана 60 кап.

На літоўскай мове.

1. Вянок вясёлкі. Стар. 84, цана 60 кап.

На расійскай мове.

1. А. Левин.—Жилкооперация и участие в ней женщины. Ст. 50, ц. 20 к.

Н о т ы.

1. Беларускія народныя песьні, в. І. Цана 2 р. 50 к.

КОЖНЫ АДПУСКНІК

можа атрымліваць газэту

„ЗЬВЯЗДА"

— ПА МЕСЦЫ СВАЙГО АДПАЧЫНКУ —

Паведаміце ў аддзел падпіскі газэты „Зьвязда" ВАШ НОВЫ АДРАС, і Вам будзе высылацца газэта па месцы знаходжаньня ў водпуску

БЕЗ АСОБАЙ ДАПЛАТЫ.

ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ БУХГАЛТЕРИИ, КАЛЬКУЛЯЦИИ и СТАТИСТИКИ

ПРИ Ц К С Б

Продолжительность курса—8 МЕСЯЦЕВ.

Поступать на курсы можно в любой месяц года.

Принимаются лица с образованием не ниже 4 гр. семилетки.

ОКОНЧИВШИМ КУРСЫ ВЫДАЮТСЯ СВИДЕТЕЛЬСТВА.

Плата за первый месяц 5 руб., а за остальные по 4 руб. в месяц ВНОСИТСЯ В НАЧАЛЕ КАЖДОГО МЕСЯЦА ВПЕРЕД по адресу: Минск, Всекобанк, тек. счет № 682.

Подробн. условия высылаются за 2 восьмикопеечные марки. С запросами обращаться: Минск, Всекобанк, заочным курсам.

Прыймо абвестак у чарговы нумар газэты адбываецца да 2-ое гадзіны дня.

КНІЖНАГА РЫНКУ

СКІДКА да 50%

Сёньня а 4 гадзіне дня ў ГАРАДЗКІМ СКВЭРЫ (каля Дзяржтэатру) адбудзецца ўрачыстае адчыненьне КНІЖНАГА РЫНКУ, які наладжваецца мясцовымі кнігагандлюючымі арганізацыямі.

— па кніжным рынку — скідка да 50%.

аркестр музыкі, кніжныя атракцыёны, ігр.

Кніжны рынак працягнецца да 6-га чэрвеня г. г.

КРАСОТУ и МОЛОДОСТЬ придают КРЕМ, МЫЛО и ПУДРА

ИМША Метаморфоза

РАДИКАЛЬНО УСТРАНЯЕТ ВЕСНУШКИ И ДРУГИЕ ДЕФЕКТЫ КОЖИ

ТРЕБУЙТЕ ВЕЗДЕ

„СЕКАРОВСКАЯ ЖИДКОСТЬ"

ВЫТЯЖКА ИЗ СЕМЕННЫХ ЖЕЛЕЗ приготовленная по способу профессора Д-ра БЮХНЕРА

ЦЕНА ФЛАКОНА 2 РУБ.

ТРЕБУЙТЕ ВО ВСЕХ АПТЕКАХ И МАГАЗИНАХ САНГИГИЕНЫ С.С.С.Р.

В СЛУЧАЕ ОТСУТСТВИЯ НА МЕСТАХ высылается из главного склада не менее 4-х флаконов при получении 25% задатка

ПЕРЕСЫЛКА И УПАКОВКА ЗА НАШ СЧЕТ

ЛЕЧЕБ. УЧР. И ВРАЧАМ ДЛЯ ИСПЫТАНИЯ „GRATIS"

ВХОДЯЩ. В ОБ'ЕДИНЕНИЕ „МОСКОПРОМСОЮЗ"

ЛАБОРАТОРИЯ КООПЕРАТИВА „ГАЛЕН-МОСКВА"

МОСКВА, ГЕРЦЕНА № 5, Отд. 10

Засталося 4 дні

—ДА 1-га ЧЭРВЕНЯ—

НА ЧЭРВЕНЬ і да канца году

ПАСЬПЯШАЕЦЕСЯ ЗДАЦЬ ПАДПІСКУ НА ГАЗЭТУ

НА ЧЭРВЕНЬ і да канца году

ЗЬВЯЗДА

(орган ЦК КП(б)Б)

УМОВЫ ПАДПІСКІ

на 1 м-ц — 90 кап. | на 6 м-цаў—5 руб. —
„ 3 „ 2 р. 60 кап. | „ год . . —9 „ 75 к.

Газэта „Зьвязда" дае сваім падпісчыкам дадаткам

часопісь „Бальшавік Беларусі"

за 15 к. на мес. (замест 25 к.)

Канторай газэты „ЗЬВЯЗДА" прымаецца падпіска на часопісь

„ПОЛЫМЯ"

Падпісная цана: на год—10 руб., на 6 м.—5 р., 3 м.—2 р. 50 к.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА:

У МЕНСКУ: галоўнай к-рай газ. „ЗЬВЯЗДА" Савецкая, № 63, 3-ці паверх. тэл. 7-81, штодзённа ад 9-3 гадз., упаўнаважанымі галоўнай канторы і разносчыкамі газэты.

У ПРАВІНЦЫІ: аддзяленьнямі выдавецтваў „Известія" і „Правда", аддзяленьнямі Белдзяржвыдавецтва, упаўнаважанымі галоўнай канторы і ўсімі паштова-тэлеграфнымі канторамі.

ПА СПРАВАХ падпіскі і абвестак званіце па тэлефону 7-81

Згубленыя і ўкрадзеныя

наступныя дакуманты лічыць несапраўднымі:

Пасьведч. № 992, выд. Калінінск АВК, пасьведчаньне № 672, выд. Калінінскім акрадд. саюзу Габземлес; пасьведч. №283, выд. Калінінскім Акр. Кам. Узае мадапамогі; вучотная вайсковая кніжка № 5925, выд. Рослаўльскім уваенкаматам; членскі білет № 19209, выд. Калінінск. аддз. саюзу сельгаслесрабочых лекавая кніжка № 38128, выд. Мсьціслаўскай страхкасай; кніжка касы ўзаемадапамогі за № 8192, выд. ЦП саюзу сельгаслесрабочых, і асабовае пасьведчаньне № 484, выд. ЦП саюзу сельгаслесрабочых—на імя Вігура Рыгора Міхасёва 2183

Членская кніжка Эпштэйна Х. Х., выд. саюзам Медсанпрацы. 2184

Асабовая кніжка Тамковіча Я. В., выд. Самахвалавіцкім РВК. 2185

Вучотная конская кніжка Желтка П. С., выд. Заслаўскім РВК. 2186

Асобовая кніжка Желтка В. П., выд. Заслаўскім РВК 2187

Асабовая кніжка Урбановіча А. А., выд. б. Старасельскім ВВК. 2188

Пашпарт Трэпенка І. Ф., выд. Бярэзінскім РВК. 2189

Кошт публікацыі аб згубе аднаго дакуманту **50 кап.**

Кошт публікацыі аб скасаваньні шлюбу **3 руб.**

Менск, Галоўлітбел № 300.